

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Aktivní pěvecké sbory na Jindřichohradecku
Contemporary performing choirs in the Jindřichův Hradec district

Tereza Chovítová, DiS.

Vedoucí práce: Mgr. MgA. Marek Valášek, PhD.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: HV - SB

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Aktivní pěvecké sbory na Jindřichohradecku potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 23.7.2020

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé práce Mgr. MgA. Markovi Valáškoví, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost, ochotu i podporu, kterou mi v průběhu zpracování této práce věnoval. Dále bych ráda poděkovala sbormistryním MgA. Jitce Čudlé a Mgr. Květě Pilné za jejich vstřícný přístup a velkou dávku informací, které mi napomohly práci zkompletovat.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá okresem Jindřichův Hradec a místními aktivními pěveckými sbory. První kapitola popisuje samotný region. Jsou zde uvedeny základní faktografické údaje a také turisticky vyhledávané cíle. Část kapitoly je věnována přiblížení místní úchvatné krajiny. Dále je popsáno centrum celého regionu – město Jindřichův Hradec a jeho stručná historie. Větší prostor je pak věnován městskému hudebnímu dění v minulosti. Druhá kapitola je věnována dětským pěveckým sborům. Ty jsou rozděleny na sbory působící při základních školách nebo gymnáziích a na sbory při základních uměleckých školách. Třetí kapitola je věnována sborům dospělých a čtvrtá v krátkosti představuje dvě místní sbormistryně – MgA. Jitku Čudlou a Mgr. Květu Pilnou a především prezentuje rozhovor, který jsem s nimi s jejich laskavým svolením měla čest vést.

Jednotlivé kapitoly jsou dělené na podkapitoly, z nichž každá je věnována jednomu sboru. U každého souboru je uvedena jeho stručná historie, zásadní koncertní aktivity, úspěchy, repertoár, velikost souboru, sbormistra a další zásadní, ale i zajímavé skutečnosti související s provozem sboru.

Podkladem pro vypracování bakalářské práce byly zejména vydané brožury, kroniky a almanachy jednotlivých sborů, knihy o okrese Jindřichův Hradec, a také diplomové práce z různých fakult z předešlých let, které se podobnou problematikou zabývaly. Významný přínos měly také rozhovory s některými ze sbormistrů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hudebně-kulturní centrum, okres Jindřichův Hradec, pěvecký sbor, dětský pěvecký sbor

ABSTRACT

The bachelor thesis covers the district of Jindřichův Hradec and local contemporary performing choirs. The first chapter dedicates the region itself. There are providing basic fact-finding data here, as well as tourist-seeking targets. Part of the chapter is also dedicated to zooming in on the local breath-taking landscape. Later, the center of the entire region - the city of Jindřichův Hradec is described. Briefly setting out its history, then dedicates more space to urban music events in the past. The second chapter is devoted to children's choirs. Divides these into choirs operating in primary schools or grammar schools and choirs in primary art schools. The third chapter is dedicated to adult choirs. The fourth chapter, in short, presents two local choirmasters - MgA. Jitka Čudla and Mgr. Květa Pilná, and above all presents the conversation I had with their kind permission to have.

The chapters are divided into subchapters, each dedicated to a single choir. For each ensemble, it lists its brief history, essential concert activities, achievements, repertoire, ensemble size, choirmaster, and other essential but also interesting facts related to the choir's operations.

Particularly, it draws information from pamphlets, chronicles, and almanacs of the various corps, books about the Jindřichův Hradec district, as well as the graduate thesis from various faculties from the previous years, which dealt with similar issues. There was also a significant contribution to this work in interviews with some of the choirmasters.

KEYWORDS

Children's choir, Choir, Cultural and music centres, Jindřichův Hradec district

1 Obsah

Úvod	7
1 Jindřichohradecko.....	8
1.1 Základní údaje.....	8
1.2 Turistické chlouby	8
1.3 Město Jindřichův Hradec	11
1.3.1 Historie	11
1.3.2 Hudební minulost	12
1.3.3 Současná hudebně-kulturní střediska	15
2 Dětské a mládežnické sbory	19
2.1 Sbory při základních a středních školách.....	19
2.1.1 Nova Domus	19
2.1.2 Zanoťy.....	20
2.2 Sbory při základních uměleckých školách.....	22
2.2.1 Kvítek	22
2.2.2 Rosa Aurea	27
3 Sbory dospělých	29
3.1 Festivia Chorus	29
3.2 Chránový sbor Adama Michny.....	30
3.3 Jakoubek	32
3.4 Pěslav-Ozvěna	35
3.5 Smetana Jindřichův Hradec	37
4 Rozhovory se sbormistry	40
4.1 MgA. Jitka Čudlá.....	40

4.2	Mgr. Květa Pilná.....	43
	Závěr.....	47
	Seznam použitých informačních zdrojů	48

Úvod

Jindřichohradecko. Okres úzkokolejky, Krýzových jesliček a přírodního parku Česká Kanada. To jsou nejznámější lákadla regionu. Jaké množství krás ale tato oblast nabízí, zůstává i dnes mnohým návštěvníkům tajemstvím. Často opomíjené památky, obrovské množství přírodních klenotů, ale i široká nabídka kulturního vyžití, to všechno tento veliký region v jižních Čechách nabízí. Město Jindřichův Hradec nebo jeho okolí je také skloňováno v životopisech několika předních českých hudebníků. Tyto krátké zmínky ale ne vždy vystihují pravou velikost významu, který město pro život těchto hudebních velikánů mělo. Všechny tyto skutečnosti pro mne byly impulsem, abych se tomuto území ve své práci věnovala a připomněla, že při návštěvě Jindřichohradecka byste rozhodně neměli zůstat pouze u projížďky parním vlakem nebo návštěvy muzea.

Další pobídkou věnovat se mé rodné oblasti byl fakt, že navzdory nízké zalidněnosti je region domovem řady pěveckých sborů. Řada z nich se nesmazatelně zapsala do české hudební historie a jména jejich sbormistrů budou v hlavách sborových fanoušků rezonovat ještě dlouhou dobu. Ačkoli centrem regionu není krajské město, mají místní obyvatelé veliké množství hudebního vyžití, sborový zpěv nevyjímaje. Prakticky každý zpěvák, ať už je jakéhokoliv věku, bažící po sborovém kolektivu, si v široké nabídce dokáže nalézt sbor odpovídající jeho požadavkům. Posluchačům pak tyto sbory prezentují výsledky svého zkoušení na koncertech v nádherných prostorách jindřichohradeckých architektonických klenotů, čímž dochází ke spojení několika nádherných aspektů, jež region nabízí.

Moje práce může být malou prohlídkou regionu, při které se zastavím u všech důležitých přírodních i architektonických atrakcí. Zavítám také na nejčastěji využívané kulturní prostory i pravidelně pořádané hudební koncerty a v neposlední řadě představím místní sbory, a to jak dětské, tak sbory dospělých. Vedle jejich historie seznámím i se současnými aktivitami, velikostí souboru, repertoárem i koncertnímu vzezření. Není již nač čekat, můžeme vyrazit.

1 Jindřichohradecko

1.1 Základní údaje

Jindřichohradecko bylo svou rozlohou o bezmála dvou tisících kilometrech čtverečních až do roku 2007, kdy se rozšířil okres Klatovy, největším okresem v České republice.¹ Jeho rafinovaná poloha vytváří rozhraní mezi Českem, Moravou a Rakouskem, díky čemuž region sehrál významnou roli v dějinách českého státu. Oproti své velké rozloze má okres pouze 94 tisíc obyvatel, tedy méně než padesát obyvatel na kilometr čtvereční. Jindřichohradecko tak patří mezi nejméně zalidněné okresy České republiky.

Okres se chlubí řadou památkově i přírodně chráněných území. Vedle městských památkových rezervací a zón v Dačicích, Jindřichově Hradci, Nové Bystřici, Slavonicích a Třeboni zde nalezneme i vesnické památkové zóny, konkrétně v obcích Lutová, Nová Ves u Číměře, Pístina, Plačovice, Ponědrážka, Příbraz a Žíteč. Mezi přírodní chráněné oblasti v regionu patří CHKO² Třeboňsko, dále NPR³ Červené Blato, NPR Stará řeka, NPR Velký a Malý Tisý a NPR Žofinka, nebo NPP⁴ Vizír a NPP Kaproun.⁵

1.2 Turistické chlouby

Významnými turistickými i kulturními centry regionu jsou místní hrady a zámky. Mezi nejnavštěvovanější jednoznačně patří filmově proslulý zámek Červená Lhota, který láká především svou romantickou polohou na skále uprostřed Zámeckého rybníka.⁶ Pozadu ovšem nezůstává ani komplex hradu a zámku Jindřichův Hradec, který je díky své impozantní rozloze třetím největším v České republice. Jeho největší chloubou je ale dozajista pozoruhodný altán s bohatým vnitřním zdobením zvaný Rondel. Ve Španělském křídle zámku se též nachází Rytířský a menší Divadelní sál, které od své

¹ ČSÚ. *Český statistický úřad* [online]. Copyright © 2001 [cit. 22.06.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/>

² chráněná krajinná oblast

³ národní přírodní rezervace

⁴ národní přírodní památka

⁵ *Jindřichohradecko*. Jindřichův Hradec: Okresní úřad, [1996]. ISBN 80-238-0142-2 .

⁶ BARTOŠ, Václav, Jaroslav RAJZÍK a Josef SEKAL. *Hrady a zámky jižních Čech*. 2. vydání. České Budějovice: České Budějovice: Propagační tvorba, 1991. ISBN 80-85386-00-3.

rekonstrukce v roce 1976 zásadně figurují v městské kulturní tradici coby nejhonosnější místní sály pro hudební i jiné společenské akce.

Neměli bychom ale zapomínat ani na dva krásné zámky v Dačicích - Nový zámek na Havlíčkově náměstí a Starý zámek, ve kterém dnes sídlí městský národní výbor. Svou zámeckou chloubu má i město Třeboň. Zámecký komplex o čtyřech nádvořích a s téměř šestihektarovým parkem láka především bohatými malířskými výzdobami, které znázorňují i pohnuté městské dějiny nebo místní největší chloubu – rybníkářství.⁷ Při cestě z Třeboně do Jindřichova Hradce stojí za návštěvu Stráž nad Nežárkou. Do místního zámku se již v roce 1908 zamilovala operní pěvkyně Ema Destinová, která jej o více než deset let později odkoupila. Až do roku 2006 zámek nebyl veřejnosti zpřístupněn, dnes se v něm ale vedle prohlídek konají i koncerty nebo svatební obřady.⁸ Mezi méně známé patří zámek v Chlumu u Třeboně s rozsáhlým parkem v blízkosti rybníka Hejtman a milovníci zřícenin by si rozhodně neměli nechat ujít návštěvu nejrozsáhlejší české hradní zříceniny Landštejn.⁹

Jindřichohradecko nabízí i řadu dalších architektonických klenotů. Velice hodnotnou stavbou je Schwarzenberská hrobka v Domaníně. Novogotický stavba se nachází v parku u rybníka Svět a pyšní se velmi kvalitní italskou plastikou. Působivý pohled se návštěvníkům regionu naskytne při návštěvě kostela Nejsvětější Trojice v obci Klášter. Autorem této umělecky významné stavba je pravděpodobně významný barokní architekt Giovanni Domenico Orsi. Návštěvu si jistě zaslouží i poutní kostel Bolestné Panny Marie na kopci zvaném Montserrat u města Slavonice, který byl záměrně navržen jako zmenšenina světově známého španělského kostela, který je součástí kláštera Montserrat.

Mezi ty nejzajímavější na Jindřichohradecku určitě patří i kostel sv. Jana Křtitele v obci Pomezí. Kostel s bohatou vnitřní výmalbou vznikl na přelomu 12. a 13. století jako součást místního hradu, který se ovšem nedochoval. Unikátní stavbou je evangelický toleranční areál ve Velké Lhotě. V této vesnici se totiž v roce 1781 střetly dvě protestantské

⁷ *Jindřichův Hradec: město plné zážitků : průvodce městem a regionem Jindřichohradecko.* Jindřichův Hradec: Město Jindřichův Hradec, 2015.

⁸ *Zámek Stráž nad Nežárkou* [online]. Copyright © 2020 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <https://www.zamekstraz.cz>

⁹ *Jindřichův Hradec: město plné zážitků : průvodce městem a regionem Jindřichohradecko.* Jindřichův Hradec: Město Jindřichův Hradec, 2015.

církve, a tudíž zde byly vystavěly i dva kostely se dvěma farami. K jejich sjednocení došlo až po druhé světové válce.

Celý region je známý svou půvabnou lidovou architekturou. Krásným příkladem je zemědělská usedlost v Ponědražce, jejíž jedinečnost tkví v jednotném kompozičním řešení zděné usedlosti s patrovým špýcharem.¹⁰

Mezi největší lákadla okresu dozajista patří světový unikát, Krýzovy jesličky, s největším pohyblivým betlémem světa.¹¹ Jindřichohradecké muzeum, ve kterém jsou jesličky vystaveny, ale nabízí i řadu dalších obsáhlých sbírek a expozic, například sbírku Emy Destinové, která obsahuje přes 700 položek zahrnujících divadelní rekvizity, fotografie, korespondenci, i programy a plakátky.¹²

Historickým technickým klenotem jsou vlakové soupravy s parní lokomotivou na dvou místních úzkorozchodných tratích. První, vedoucí z Jindřichova Hradce do Nové Bystřice, nabízí cestujícím pohled do romantické kopcovité scenérie. Druhou variantou je trasa mezi Jindřichovým Hradcem a Obrataní, jež vede skrz působivou, lehce zalesněnou krajinu.¹³

Díváme-li se na Jižní Čechy jako na kraj rybníků, jak je ostatně často nazýván, pak jejím centrem dozajista musí být právě Jindřichohradecko. Velké rybníky s písčítými břehy jsou místním nejtypičtějším přírodním rysem. V této souvislosti musíme zmínit i unikátní dílo českého rybníkářství. Rožmberskou rybníční soustavu vytvořili známí rybníkáři Jakub Krčín z Jelčan a Štěpánek Netolický. Součástí soustavy jsou umělé toky Zlatá stoka a Nová řeka, rybník Svět i největší český rybník Rožmberk.

Velké přírodní bohatství oblasti ale spatřuji především v neporušenosti místní krajiny. Hluboké lesy bohaté na lesní plodiny i zvěř ve spojení s čistým ovzduším jsou ideálem rekreační oblasti. Výše zmíněná CHKO Třeboňsko se těší nejen obrovskému množství různých druhů rostlin i živočichů, ale především rozmnožováním ohrožených

¹⁰ *Jindřichohradecko*. Jindřichův Hradec: Okresní úřad, [1996]. ISBN 80-238-0142-2.

¹¹ BĚHALOVÁ, Štěpánka a Josef BÖHM. *Jindřichův Hradec: město nad Vajgarem*. Jindřichův Hradec: město Jindřichův Hradec, 2002. ISBN 80-238-9297-5.

¹² *Muzeum Jindřichohradecka* [online]. Copyright © 2014 [cit. 22.06.2020]. Dostupné z: <https://www.mjh.cz/sbirky/historicka/ema-destinnova>

¹³ *Jindřichohradecko*. Jindřichův Hradec: Okresní úřad, [1996]. ISBN 80-238-0142-2.

druhů živočichů, kterými jsou například los evropský nebo orel mořský. Svou pozornost si zajisté zaslouží i oblast zvaná Česká Kanada. Převážně lesnatá oblast plná surové krásy a neporušené přírody se rozkládá v okolí Kunžaku a Nové Bystřice.¹⁴

1.3 Město Jindřichův Hradec

1.3.1 Historie

Historii města můžeme sledovat již od 10. století. Ve 12. století se území dostává do rukou Vítka z Prčic, který jej dělí mezi své syny. Ti stáli u zrodu významných šlechtických rodů Jihočeského kraje, které se také dostaly do erbu města – pětিলisté růže. Z roku 1220 pochází nestarší dochovaná písemná zpráva o městě. Území v té době vládl Vítkův nejstarší syn Jindřich I. Ten zde vystavěl gotický hrad, v jehož předhradí vzniklo v polovině 13. století město, které nese právě jeho jméno. V 16. století město dosahuje vrcholu svého rozvoje. Místní měšťanstvo se těší bohatému obchodnímu i řemeslnickému životu. Nejvýznamnějším místním řemeslem je výroba a prodej sukna. Město se z původní gotické architektury přeměňuje na renesanční a za severními hradbami hradu již rozkvétá i takzvané Nové město.

Po třicetileté válce se Jindřichův Hradec stává po Praze prvním českým městem v počtu domů. Jeho význam vzrůstá nejen díky rozvoji hospodářství, ale i díky vysokému postavení na královském dvoře. Koncem 17. století ale zájem nových majitelů panství o město klesá, a postupně se tak snižuje i jeho hospodářský význam. V roce 1773 město postihnul rozsáhlý požár, který kromě velké části zámku zničil i velké množství předměstských domů. Hned na počátku 19. století, dříve, než se město stačilo z katastrofy zcela oklepat, jej postihnul požár další. Ten se sice zámku vyhnul, ale zničil místní kostel, nemocnici, radnici i jezuitské koleje. Město se navíc nedočkalo nového napojení do parostrojní železnice mezi Prahou a Vídní, což pro město znamenalo zásadní zlom. V letech 1871 – 1887 dochází k úplné ztrátě městského obchodního a kulturního významu.¹⁵

¹⁴ *Jindřichohradecko*. Jindřichův Hradec: Okresní úřad, [1996]. ISBN 80-238-0142-2.

¹⁵ SEDLÁČKOVÁ, Ema, Vladimír HYHLÍK a Vladimír FYMAN. *Jindřichův Hradec*. Praha: Odeon, 1974.

K napojení na hlavní železniční trať dochází až v roce 1887. Město svou slávu získává zpět díky Františku Křižíkovi. Ten zde ve stejném roce provedl první zkoušku svých elektrických lamp a elektrické osvětlení následně rozvedl i do domů. Jindřichův Hradec se tak stal jediným městem s elektrickým osvětlením soukromých obydlí tehdejšího Rakouska – Uherska. Celosvětovou slávu městu na počátku 20. století zajistily gobelínové dílny, které zde založila Marie Hoppe Teinitzerová.¹⁶

1.3.2 Hudební minulost

První doloženou osobností vývoje hudební kultury Jindřichova Hradce byl Jindřich IV. z Hradce, který v roce 1189 založil místní literátské bratrstvo. Původně sedmičlenný ansámbl zpíval nejen latinské, ale i české písně, a to především o Vánocích, Velikonocích a dalších svátcích. V 16. století sbor čítal zhruba 20 členů a setkání pro nácvik písní pořádal dokonce dvakrát týdně. Zkoušky byly povinné a neúčast byla pokutována. Výsledky častého zkoušení chodili předvádět pánům na zámek a bývali odměňováni jídlem, ale i šatstvem.¹⁷ Sbor tvořili výhradně muži. Případné ženské hlasy byly přednášeny dětmi. Soubor také využíval doprovodu věžních trubačů, kteří se vyučili u Michala Michny z Otradovic.¹⁸

O šíření hudby v Jindřichově Hradci se významně zasadil i rod Slavatů. Vilém Slavata zde založil vlastní bratrstvo, ve kterém se v roce 1628 začala pěstovat i instrumentální hudba. František Vít Slavata byl místním uznávaným hudebníkem, který hrál v kapele Petra Voka z Rožmberka. Právě jemu věnoval správce místního panství několik hudebních nástrojů. Později navíc přibývala i další bratrstva, vedle českého i německé, latinské, nebo studentské.

Svou uměleckou hodnotu začala místní hudba získávat právě v této době. Oslavy majálesu konané v zahradě hradeckého jezuitského letohrádku Vajtrubce doprovázely nejen divadelní výstupy, ale i hudba a zpěv. Vystupující instrumentalisté hráli na nástroje označené

¹⁶ SEDLÁČKOVÁ, Ema, Vladimír HYHLÍK a Vladimír FYMAN. *Jindřichův Hradec*. Praha: Odeon, 1974.

¹⁷ MUK, Jan. *Z hudební minulosti Jindřichova Hradce*. 1940.

¹⁸ SEHNAL, Jiří. *Adam Michna z Otradovic - skladatel*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, Monografie (Univerzita Palackého v Olomouci). ISBN 978-802-4434-353.

znaky města - písmenem W, korunkou a královskými lvy. Tyto instrumenty se dochovaly dodnes a patří do sbírky Národního muzea v Praze.¹⁹

V roce 1600 se v Jindřichově Hradci narodil významný český básník a hudební skladatel Adam Václav Michna z Otradovic. Navzdory jeho významu pro českou hudbu je toho o něm bohužel známo velmi málo. Syn Michala a Doroty Michnových svůj šlechtický titul „z Otradovic“ podědil po svém předku Petru Michnovi, který jej roku 1461 získal od Jiřího z Poděbrad. Studium na jindřichohradecké jezuitské koleji Adam Václav Michna dokončil až v roce 1628, studentské období bylo totiž na několik let přerušeno vojenskou službou. Téhož roku byl přijat do funkce varhaníka v proboštském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Jindřichově Hradci, kde působil dlouhých 48 let. Během svého života patřil mezi zámožnější občany, vlastnil několik domů ve městě a se svou ženou provozoval vinotéku. V 60. letech dokonce půjčoval peníze dluhy sužované vrchnosti. Díky úrokům z půjček získal finanční záštitu pro tištěná vydání několika svých děl. Michna byl členem dvou místních bratrstev, literátského a latinské kongregace, a vyučoval na jezuitské koleji hudbu.²⁰

Nejslavnější Michnovou skladbu je svatováclavská mše *Missa sancti Wenceslai*. Z jeho obsáhlého souboru hudebních děl se ale bohužel dochoval pouze zlomek. I v něm ale najdeme skutečné české hudební klenoty. Jeho ukolébavka *Vánoční noc* z písňové sbírky *Česká mariánská muzika* zlidověla a je známá jako *Chtíc, aby spal*. Píseň *Nebeští kavalérové* je nejen neoficiální hymnou města Jindřichův Hradec, ale i znělkou festivalu *Concertino Praga*. Svatočasná muzika je sbírkou sborových písní s generálbasem, které jsou věnovány českým světcům, a mezi ostatními zejména dvěma českým patronům – svaté Ludmile a svatému Václavovi. Kromě hudební části čítající 15 písní obsahuje sbírka *Loutna česká* i textovou část, v níž nalezneme veršované, ale i prozaické texty. Sbírkou chrámových skladeb *Obsequium Marianum* byla věnována jindřichohradeckému pánovi Vilému z výše zmíněného rodu Slavatů. Dochoval se ale pouze alt a generálbas s harmonií označujícími čísly. Z Michnových sbírek latinských skladeb zmíním *Cantus I. Officium*

¹⁹ JUŘÍK, Pavel. *Domina pánů z Hradce, Slavatů a Czerninů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2010. ISBN 978-80-7277-444-9.

²⁰ SEHNAL, Jiří. *Adam Michna z Otradovic - skladatel*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. Monografie (Univerzita Palackého v Olomouci). ISBN 978-802-4434-353.

vespertinum sive Psalmi vespertini. Dlouho se věřilo, že se z tohoto díla dochoval pouze sopránový part. Až v roce 1996, díky upozornění prof. Dr. Herberta Seiferta z vídeňské univerzity, se v hudebním archivu kláštera augustiniánů kanovníků v Klosterneuburku dohledaly i zbylé hlasy. Velkou sbírku písní ke svátostem Michna nazval *Sacra et litaniae*. Obsahuje pět mší, requiem, dvoje litanie a *Te Deum* a je komponována typickým barokně-instrumentálním stylem.²¹

Prvními šířiteli světské hudby v Jindřichově Hradci byli již v 16. století potulní umělci. Jejich vstupu do města ale v 17. století bránily vydané zákazy. Ve městě existovali i tzv. hlásní – hudebníci hrající zadarmo na radních procesích a pohřbech. Heřman Jakub Černín si za své vlády na hradeckém zámku udržoval studentskou kapelu a jeho syn, František Josef Černín, si zřídil dokonce vlastní soubor. Hudební umění podporovali i další z rodu Černínů a Jan Rudolf Černín dokonce studoval u samotného Wolfganga Amadea Mozarta. Ve Vídni se mu podařilo získat cvičební klavír svého učitele, který následně umístil na hradecký zámek. Tam je nástroj dodnes vystaven.

V druhé polovině 18. století začala zámecká i chrámová hudba v Jindřichově Hradci utíchat. V roce 1786 došlo ke zrušení literátských bratrstev a provoz hudby se tak přesunul do domácností měšťanů. Už na počátku 19. století se ale obnovila činnost místního gymnázia, a tím i provoz soukromé studentské hudby. Na žádném z hradeckých plesů navíc nechyběla vojenská hudba, která se v té době ve městě těšila veliké oblibě.²²

Své místo v životě jednoho z velikánů české hudby si Jindřichův Hradec zajistil díky místnímu pivovaru. Právě ten si totiž v roce 1831 pronajal sládek František Smetana, který se sem i se svým synem Bedřichem přestěhoval. Zde, u ředitele kůru Františka Ikavce, se Bedřich Smetana učil hře na klavír, violu, housle i zpěvu. V osmi letech zde také složil svůj „Kvapík D dur“. Rodina se ale ve městě dlouho nezdržela a opustila jej již po čtyřech letech.

Vedle Františka Ikavce se od roku 1835 vyučování hudby v Jindřichově Hradci věnoval Jan Evangelista Kypka. Obliba hudby mezi měšťanstvem rostla takovým způsobem, že poptávka o hodiny hudby začala přesahovat časové možnosti učitelů.

²¹ TICHÁ, Z.: Adam Václav Michna z Otradovic. Praha: Melantrich 1976. ISBN 32-035-76.

²² JUŘÍK, Pavel. *Domina pánů z Hradce, Slavatů a Czerninů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2010. ISBN 978-80-7277-444-9.

Velkým přínosem pro rozvoj hudební kultury byl František Vacek, který po smrti Františka Ikavce převzal ředitelskou pozici na kůru. I on zde hudbu soukromě vyučoval a od roku 1858, kdy se začala hudba vyučovat na místním gymnáziu, působil i tam. O tři roky později při obecní škole zřídil školu hudební. V témže roce založil spolek „Černín“ – v té době padesátičlenný studentský hudební soubor – a o rok později i dívčí sbor „Slávy dcera“. Vedle Černínu a Slávy dcera působily v Jindřichově Hradci i další spolky.²³

Místní gymnázium i ZUŠ je pojmenována po dalším významném českém hudebním skladateli – Vítězslavu Novákovi. Ten se narodil v nedaleké Kamenici nad Lipou jako Viktor Augustin Rudolf. Jméno Vítězslav si zvolil sám až okolo roku 1892. Do Jindřichova Hradce se s matkou a dvěma sourozenci přestěhoval po smrti otce. Roky 1881 – 1889 strávil studiem na místním gymnáziu. Ačkoli zde studoval hru na klavír a housle, zpočátku k hudbě neprojevoval výraznější zájem. To se změnilo až okolo roku 1884, kdy se ho ujal místní kapelník Vilém Pojman. Z té doby pocházejí jeho první hudební kompozice, například pokusy o zhudebnění Máchova Máje.²⁴

1.3.3 Současná hudebně-kulturní střediska

Nejčastěji využívanými prostory pro pořádání hudebních událostí všeho druhu jsou kaple svaté Máří Magdalény, kostel svatého Jana Křtitele, kulturní centrum Jitka, kulturní dům Střelnice a státní hrad a zámek Jindřichův Hradec.

Pozdně renesanční kaple svaté Máří Magdalény byla vystavěna v letech 1628 – 1633. Na jejím místě stál původně kostel, ten ale v roce 1615 vyhořel. Na konci 16. století byla ke kapli připojena jezuitská kolej, která dnes slouží jako sídlo Národního muzea fotografie. Kaple se pyšní přepychovými štuky v klenbě a pozoruhodnou výzdobou. Slouží ke kulturním a společenským účelům, vedle koncertů se v ní konají například svatební obřady nebo slavnostní předávání maturitních vysvědčení. Prostory disponují velkými varhanami, které pocházejí z kostela Nejsvětější Trojice.²⁵ Nádherný prostor je nejčastěji využíván pro

²³ MUK, Jan. *Z hudební minulosti Jindřichova Hradce*. 1940.

²⁴ *Český hudební slovník* [online]. Copyright © 2005 [cit. 22.06.2020]. Dostupné z: https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2207

²⁵ *HRADEC ŽIJE - Interaktivní průvodce pro Jindřichův Hradec* [online]. Copyright © 2012 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://hradeczije.cz/kaple-svate-mari-magdaleny/>

provádění klasické hudby, konají se zde i benefiční akce, či absolventské koncerty studentů ZUŠ V. Nováka Jindřichův Hradec. Vedle jindřichohradeckých hudebníků zde vystupovali i známí interpreti české hudební scény, například skupina Inflagranti, Kvarteto města Brno, houslista Petr Příbyl, Pražské komorní trio nebo komorní soubor TrioTones.²⁶

Kulturní dům Střelnice stojí naproti parku na Masarykově náměstí. V místě jeho umístění dříve probíhala cvičení jindřichohradeckých ostrostřelců, proto pojmenování „Střelnice“. Dvoupatrový dům vybudoval v roce 1822 stavitel Josef Schaffer, budova poté ale byla několikrát rekonstruována a přestavována, naposledy v roce 1928, kdy byl do jeho dvora přibudován kinosál. KD Střelnice je hlavním městským střediskem kulturního a společenského dění. Nachází se v něm velký divadelní sál, který je kromě divadelních představení též hojně využíván pro konání plesů, karnevalů, i tanečních kurzů, a kinosál používaný především k promítání filmů, také ale k besedám a přednáškám všeho druhu. Prostory divadelního sálu jsou využívány ke koncertům různých typů, vyjma akcí rockového a disco zaměření.²⁷

Kostel svatého Jana Křtitele je stavbou gotického stylu. Jeho výstavba započala ve druhé polovině 13. století. Bohaté nástěnné zdobení je řazeno k nejvýznamnějším projevům českého nástěnného malířství první poloviny 14. století, nachází se zde také náhrobek Magdaleny z Gleichenu, cenné raně barokní oltáře, či kazatelna se sochou svatého Jana Křtitele. Kostel v současné době patří městskému muzeu. Konají se zde výstavy a koncerty.²⁸ Vystupoval zde například hudebník Jaroslav Hutka nebo hudební skupina Capella Ornamentata prezentující výhradně barokní hudební tvorbu, pořádal se zde také koncert k počtě Emy Destinnové.²⁹

Hojně jsou využívány i prostory komplexu hradu a zámku Jindřichův Hradec. Ke koncertům se nevyužívají jenom Rytířský a Divadelní sál, které jsem zmiňovala výše.

²⁶ *Jindřichohradecký deník - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © 2010 [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://jindrichohradecky.denik.cz>

²⁷ *KD Střelnice* [online]. Copyright © 2011 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <http://www.kultura.jh.cz/page/1408/o-nas>

²⁸ *Muzeum Jindřichohradecka* [online]. Copyright © 2014 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://www.mjh.cz/minoritsky-klaster/kostel-sv-jana-krtitele>

²⁹ *Městský úřad Jindřichův Hradec* [online]. Copyright © 2011 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <http://jh.cz/redakce/>

Občasným komorním koncertům poskytuje svůj nádherný prostor Rondel, též výše zmiňovaný. Větší koncerty, a dokonce i operní představení, se pořádají na zámeckém třetím nádvoří. Tohoto prostoru často využívá i město, konají se zde například oslavy Dny města. Jindřichohradecký symfonický orchestr zde pořádá svůj tradiční letní koncert a domácí sbor Nova Domus zde velkým koncertem v červnu 2019 oslavil své 35. výročí. V létě roku 2020 se zde bude konat koncert revivalové skupiny Queenie.³⁰

Pro koncerty moderní hudby ve městě slouží kulturní centrum Jitka. To nabízí velký sál se vstřícnými akustickými možnostmi pro provozování populární a rockové hudby, který nevynechávají ani přední umělci české populární scény. Již na podzim roku 2020 se místní posluchači mohou těšit třeba na koncert Lucie Bílé a skupin Mig 21, Olympic nebo Škwor. Konají se zde také maturitní plesy.³¹

Vedení města má velký podíl na jeho bohatém kulturním programu. Již po několik let pořádá tzv. Letní koncerty. Ty se konají pod širým nebem na náměstí Míru, v parku pod gymnáziem nebo na nádvoří Muzea fotografie a moderních obrazových médií. Na těchto koncertech vystupují místní úspěšní hudebníci, ale i známá uskupení z celé České republiky různých stylů. Letošní program nabízí třináct koncertů, na kterých se mimo jiné představí folkový zpěvák Michal Braxatoris, hudebník Ivo Jahelka, skupina Nerez, klavírista a hudebník Petr Vondráček, nebo skupina Prago Union.³²

Již po sedmé se v letošním roce v Jindřichově Hradci uskuteční multižánrový festival Živý Hradec. Festival je oslavou světového Svátku hudby a pořádá jej společnost Civis novus, která ve městě organizuje i řadu dalších zajímavých kulturních akcí. Cílem festivalu je pořádání koncertů i méně propagovaných hudebníků ze světa alternativní hudby, ale mimo jiné i získávání prostředků pro místní neziskové organizace, například Proutek nebo Okna. Letošní ročník nabízí koncert jedenácti hudebníků a skupin, mezi nimi například kapelu

³⁰ *Hradec žije* [online]. Copyright © 2012 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://hradeczije.cz/>

³¹ *Kulturní centrum Jitka* [online]. Copyright © 2006 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://www.kcjitka.cz/home>

³² *Hradec žije* [online]. Copyright © 2012 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://hradeczije.cz/kalendar-akci/>

Čankišou, alternativní skupinu Kalle, zpěvačku Moniku Načevu s jejím projektem Zdivočelí koně nebo Luboše Pospíšila & 5P.³³

Tradičním koncertem se již stalo Zpívání nad Nežárkou. Letošní dvanáctý ročník pořádá Město Jindřichův Hradec, ačkoli první ročníky pořádalo jindřichohradecké vokální uskupení X-tet. To je i nadále pravidelným účastníkem koncertního programu. Vedle něj se v uplynulých ročnících na pódiu objevily i skupina Jarret, zpěvačka Pavlína Jíšová, vokální skupina Mošny, skupina Nezmaři nebo Šantré.³⁴

O letní program pro děti věnující se hudbě se stará jindřichohradecká pobočka hudební školy Yamaha. Od roku 2016 pořádá letní hudební příměstský tábor v rozsahu pěti dní. Můžou se jej zúčastnit děti již od 4 let a hra na hudební nástroj není podmínkou.³⁵

³³ *Živý Hradec* [online]. Copyright © 2020 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://zivyhradec.cz>

³⁴ *X-TET* [online]. Copyright © 2020 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <http://www.x-tet.cz/?cat=7>

³⁵ *Hradec žije* [online]. Copyright © 2012 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://hradeczije.cz/hudebni-primestsky-tabor-3/>

2 Dětské a mládežnické sbory

2.1 Sbory při základních a středních školách

2.1.1 Nova Domus

Nova Domus je dětský pěvecký sbor působící při 1. Základní škole v Jindřichově Hradci. Jeho sbormistryní je již od roku 1983 Mgr. Ivana Příbylová-Písařová. Název sboru ovšem vznikl až o řadu let později. Na přelomu století jej společně se sbormistryní vymysleli bývalý členové souboru.

Zpočátku sbor fungoval pouze jako kroužek, studenti se na zkoušky scházeli o víkendy a členy nebyli pouze studenti 1. Základní školy. Do osnov se sborový zpěv dostal až o několik let později. Zprvu se jednalo o nepovinný předmět pro žáky 5. – 8. třídy, později se charakter předmětu změnil na povinně volitelný pro žáky druhé stupně. S rostoucí prestiží vznikl i přípravný sbor Novadomáček, který mohou navštěvovat žáci již od druhé třídy. Vedle nich existuje i méně propagovaný Komorní sbor Nova Domus, ve kterém se sdružuje zlomek starších, hudebně a pěvecky vyspělých zpěváků. Společně se sbormistryní nacvičují i pěvecky náročnější skladby a vystupují na akcích, které nevyžadují plně obsazený sbor, nebo na událostech konajících se mimo město, kam by byla doprava velkého sboru složitá.³⁶

Sbor Nova Domus ve školním roce 2019/2020 navštěvovalo 36 žáků, přípravný sbor čítal 30 zpěváků. Koncertním úborem sboristů jsou modrá trička s názvem sboru, přípravný sbor nosí trička žlutá s hudebním motivem.³⁷ Ve sborovém repertoáru vedle lidových písní nalezneme nejen sborové skladby různých autorů, ale i úpravy písní populárních. Cílem výběru skladeb je podle sbormistryně především snaha o vzbuzení zájmu a nadšení sboristů. Svými skladbami do repertoáru přispěl i bratr sbormistryně, violista a hudební skladatel Petr Příbyl.³⁸

³⁶ NOVA DOMUS 30 let od založení pěveckého sboru ZŠ Štítného 121, Jindřichův Hradec, 2013.

³⁷ ZŠ Jindřichův Hradec I, Štítného 121 [online]. Copyright © 2018 [cit. 23.06.2020]. Dostupné z: <https://1zsjh.cz/pevecky-sbor/>

³⁸ DVOŘÁKOVÁ, Jana. *Pěvecké sbory v Jindřichově Hradci*. Č. Budějovice, 2015. diplomová práce (Mgr.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Jan Holec.

Za dobu svého působení se sbor setkal a spolupracoval s velkým množstvím dětských i smíšených pěveckých souborů. Vedle hradeckých DPS Lyra, PS Smetana nebo PS Jakoubek i s řadou sborů z okolních měst. Sbor se také může chlubit spoluprací s několika předními umělci české hudební scény, například s hercem a zpěvákem Václavem Neckářem, zpěvačkou Petrou Janů, nebo barytonistou Vratislavem Křížem. Doprovod sboru v minulosti zajišťovala i řada prestižních orchestrů, jako Jihočeský státní orchestr České Budějovice, Komorní orchestr Virtuosi Pragenses nebo Studiový orchestr Petra Příbyla.

K dnešnímu dni má sbor za sebou již stovky vystoupení. Bývá součástí městských událostí a slavností, kterými jsou například Den města nebo rozsvěcení vánočního stromu, ale i soukromých akcí všeho druhu – vernisáží, výstav, trhů i vystoupení pro Českou katolickou charitu nebo jindřichohradeckou nemocnici.³⁹ Sám pravidelně pořádá koncert Chvála zpěvu, kde vystupuje po boku dalších pěveckých sborů. Koncert se koná dvakrát ročně, poprvé v červnu, k oslavám evropského dne hudby, a poté v období adventu s vánočním programem. Sbor se dříve pravidelně účastnil i sborových soutěží, v současné době ale soutěžní aktivity přenechal jednotlivým sboristům, kteří se s oblibou zúčastňují pěvecké soutěže Jihočeský zvonek.

Z roku 2013, kdy sbor oslavil třicetileté výročí, pochází brožura obsahující historii sboru a je obohacena i o osobní výpovědi současných i bývalých členů, i pedagogů a ředitele 1. Základní školy.⁴⁰ Fotografie, kontakty a další důležité informace jsou veřejnosti přístupné na webových stránkách 1. ZŠ v záložce „Aktivity školy“ – „Pěvecký sbor“ (www.1zsjh.cz/pevecky-sbor/).⁴¹

2.1.2 Zanoty

Zanoty je smíšený pěvecký sbor působící při gymnáziu Vítězslava Nováka v Jindřichově Hradci. Sbor vznikl z iniciativy Mgr. Květy Pilné (v té době ještě Fránové) v roce 2006, kdy na gymnáziu začala vyučovat. Název si sbor „vymyslel“ na soustředění

³⁹ NOVA DOMUS 30 let od založení pěveckého sboru ZŠ Štítného 121, Jindřichův Hradec, 2013.

⁴⁰ DVOŘÁKOVÁ, Jana. *Pěvecké sbory v Jindřichově Hradci*. Č. Budějovice, 2015. diplomová práce (Mgr.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Jan Holec.

⁴¹ ZŠ Jindřichův Hradec I, Štítného 121 [online]. Copyright © 2018 [cit. 23.06.2020]. Dostupné z: <https://1zsjh.cz/pevecky-sbor/>

o dva roky později. První rok existence soubor čítal jen osm členů a jednalo se pouze o dívky. Již o rok později se ale rozrostl do několikanásobně větších rozměrů a s příchodem mužské sekce se změnil na smíšený.

V současné době se obsazení pohybuje okolo třiceti zpěváků. Ne všichni z nich jsou studenty gymnázia, do sboru se pravidelně navrací i řada bývalých studentů. Členství je umožněno všem ročníkům osmiletého gymnázia, předchází mu ale prozkoušení pěveckých dovedností. Repertoár sboru tvoří písně a skladby všeho druhu. Při výběru hudebního materiálu hraje svou roli oblíbenost duchovní hudby sbormistryně Pilné, ale i hudební preference mladých sboristů.

Sbor se v posledních několika letech často účastnil větších sborových projektů, které se týkaly rozsáhlejšího sborového díla. V minulosti tak nastudoval například rockové oratorium Eversmiling Liberty autorů Jense Johansena a Erlinga Kullberga nebo skladbu Missa Festiva Johna Levitta. Během své existence sbor vystřídal několik variant odějí, od modrých batikovaných trik, přes černé oblečení kombinované s broskvovými šátky a kravatami, až k volnému odějí laděnému do kombinace červené a černé barvy, které sbor obléká v současnosti. Zkoušky se konají v pátek odpoledne, často se také organizují soustředění různého časového rozsahu.⁴²

Soubor spolupracoval s velkou řadou dalších pěveckých sborů i osobností a zpíval pod vedením několika významných českých sbormistrů, například Jiřím Najvarem nebo Liborem Sládkem. Vycestoval i do sousedního Rakouska, kde ve městě Krems koncertoval u příležitosti sportovního festivalu pořádaného spřízněným gymnáziem. Zúčastnil se také řady soutěží a přehlídek, naposledy v roce 2019 přehlídky gymnaziálních pěveckých sborů Gymnasia Cantant.

Stejně jako ostatní školní sbory se Zanoty každoročně potýkají s odlivem absolventů. Právě jim sbor zpívá na předávání maturitního vysvědčení a na konci školního roku také pořádá rozlučkový koncert na půdě gymnázia.

V roce 2012 sbor natočil vlastní CD, které o rok později pokřtil. V roce 2016 pořádal velký koncert ke svým prvním 10 letům působení, na kterém se sešlo kolem padesáti

⁴² PILNÁ Květa, Mgr., 2020. Interview se sbormistryní sboru Zanoty. Jindřichův Hradec 15.5.

současných i bývalých členů. V nadcházejícím roce Zanoty oslaví své patnácté narozeniny a sbormistryně již promýšlí, jak je hodnotně oslavit. Soubor nemá vlastní webové stránky, jeho aktivity jsou ale zveřejňovány na webových stránkách gymnázia (www.gvn.cz).⁴³

2.2 Sbory při základních uměleckých školách

2.2.1 Kvítek

Kvítek je dětský pěvecký sbor působící pod ZUŠ Dačice. Jeho sbormistryní je Ivana Barešová.⁴⁴ Svůj současný název soubor získal až po šesti letech od založení, v roce 2003, do té doby se jmenoval „Dačický dětský sbor“. Současné pojmenování navrhl Jiří Novák, dačický učitel příčné flétny. "Kvítek" má symbolizovat rozvíjení a vývoj, zároveň v sobě ale skrývá i jméno zakladatele sboru Vítězslava Hergesela.⁴⁵

Historie Kvítku se započala psát na počátku školního roku 1997/1998. V té době v sobě Vítězslav Hergesel, na základě nadšených dojmů z koncertu libereckého sboru Severáček, pocítil touhu vytvořit dětský pěvecký sbor. Díky podpoře tehdejšího ředitele základní umělecké školy v Dačicích Milana Kubeka se jeho záměr mohl naplnit a Hergesel se jal shromažďování případných zájemců. Těch získal dokonce 53 ve věku od čtyř do osmnácti let a rozhodl se tedy zřídit i sbor přípravný. Jelikož se dříve sbormistrovskému řemeslu neučil, čerpal Vítězslav Hergesel rady k vedení sboru a organizování času v knize ABC Začínajícího sbormistra Čestmíra Staška. Později se také rozhodl navštívit sbormistrovské semináře společnosti NIPOS-ARTAMA Praha.⁴⁶ Navzdory jeho krátkému působení byla již o deset let později Vítězslavu Hergeselovi udělena Národní sbormistrovská cena Františka Lýska za významný přínos v oblasti tvorby pro dětské a mládežnické sbory.⁴⁷

⁴³ PILNÁ Květa, Mgr., 2020. Interview se sbormistryní sboru Zanoty. Jindřichův Hradec 15.5.

⁴⁴ *Kvítek: Dačický dětský sbor* [online]. Copyright ©2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.kvitek-dacice.cz/novinky/vedeni/>

⁴⁵ *KVÍTEK 1998 - 2008: Almanach k 10. výročí pěveckého sboru při ZUŠ Dačice*. Vydalo občanské sdružení Kruh přátel Dačického dětského sboru. Dačice, 2008.

⁴⁶ HERGESEL, Vítězslav. *Historie a činnost dětského pěveckého sboru Kvítek Dačice*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedouc práce Marek Valášek.

⁴⁷ *Jiří Kolář* [online]. Copyright © 2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.jirikolar.cz/narodni-sbormistrovska-oceneni/cena-frantiska-lyska/>

Své první vystoupení sbor odzpíval na vánočním koncertu v Městském kulturním středisku v Dačicích dne 14. prosince 1997. První ocenění získal o dva roky později na regionální soutěžní přehlídce ve Znojmě. Kvítek se umístil ve stříbrném pásmu, jeho přípravný sbor dokonce ve zlatém. V roce 2001 na regionální soutěžní přehlídce v Brně se již oba soubory umístily ve zlatém pásmu a hlavní sbor postoupil do celostátního kola. Sbormistr Hergesel zde navíc získal ocenění za svůj dirigentský výkon. Postup do celostátního kola sbor obhájil v roce 2003 na regionální soutěžní přehlídce v Písku. O rok později se stal absolutním vítězem celostátní přehlídky v Novém Jičíně, sbormistr i zde obdržel cenu za sbormistrovský výkon.⁴⁸

Hned první zkušenost s mezinárodními soutěžemi se pro Kvítek stala vítěznou. Na festivalu Young Prague v roce 2005 se stal vítězem v kategorii dětských sborů a bez ocenění nezůstal ani sbormistr Hergesel. O dva roky později sbor vyjel do Pardubic na mezinárodní festival a soutěž pěveckých sborů Bohuslava Martinů. Tam se umístil ve zlatém pásmu dokonce ve třech různých kategoriích (pro každou kategorii měl navíc rozdílný program) a dostal se tak do vrcholu celé soutěže, Grand Prix FBM⁴⁹. V soutěži o hlavní cenu se utkal s dalšími čtyřmi sbory, vítězi dalších kategorií. I přes silnou konkurenci a za ztížených podmínek díky netradiční akustice prostoru ČSOB Pojišťovny, kde se soutěž konala, se stal Kvítek absolutním vítězem.⁵⁰

I v dalších letech sbor sbíral řadu ocenění. Cenu Jiřího Koláře ze svatováclavského festivalu duchovní hudby FONS si ze Žďáru na Sázavou odvezl v roce 2007. O rok později se umístil na prvním místě kategorie "Dívčí, ženské a mužské sbory od 25 zpěváků" mezinárodní soutěže Canti veris Praga a získal i zvláštní cenu za provedení skladby Písně letních dnů a nocí Zdeňka Lukáše. Stejného festivalu se zúčastnil i v roce 2012 a 2014 a i v těchto letech v soutěži zabodoval, zejména jeho komorní část, která se v obou případech dostala do zlatého pásma a v roce 2014 vyhrála i hlavní cenu festivalu. Soutěžit na

⁴⁸ FISCHEROVÁ, Sabina. *Dětský pěvecký sbor Kvítek při ZUŠ v Dačicích*. České Budějovice, 2016. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Martin Voříšek.

⁴⁹ Festival Bohuslava Martinů

⁵⁰ HERGESEL, Vítězslav. *Historie a činnost dětského pěveckého sboru Kvítek Dačice*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Marek Valášek.

Mezinárodním festivalu adventní a vánoční hudby s cenou Petra Ebena se sbor vydal v roce 2008. Mimo jiné zde získal ocenění zlatým pásmem v kategorii velkých sborů a zvláštní cenu za provedení Ebenovy skladby Řecký slovník. Když se na stejnou událost v roce 2012 vrátil, obdržela jeho komorní odnož hlavní cenu festivalu - cenu Petra Ebena. Ve stejném roce se komorní část Kvítka účastnila prestižní přehlídky sborového umění v Jihlavě a kromě zlatého pásma byla oceněna i zařazením mezi tři nejlepší sbory festivalu. Přípravný sbor Červánek získal v témže roce zlaté pásmo hned na dvou událostech, pražském festivalu Zahrada písní a na regionální soutěžní přehlídce školních pěveckých sborů ve Strakonících. Roku 2016 Kvítek z krajského kola soutěže sborů ZUŠ postoupil do kola celostátního, kde byl oceněn zlatým pásmem. Sbornistr si odnesl další z řady ocenění za jeho dirigentský výkon.

Sbor také několikrát vycestoval za hranice České republiky. První jeho takový výjezd se uskutečnil v roce 2004, kdy odjel do italského města Marcelli di Numana. Díky vítězství na výše zmíněné celostátní přehlídce v Novém Jičíně sbor již o rok později absolvoval další zahraniční pout', opět do Itálie. Koncertoval zde na mezinárodním festivalu Rassegna Internazionale di Cori po boku sborů z Itálie, Maďarska a Ruska. Téhož roku také vycestoval do slovenského města Levoča, kde koncertoval v rámci festivalu amatérského umění tvořivosti. O rok později Kvítek soutěžil na mezinárodním prestižním soutěžním festivalu Europees Muziekfestival voor de Jeugd v belgickém Neerpeltu. Tam získal první cenu, navíc s dodatkem "cum laude", což znamená zvláštní ocenění za výborný výkon. Další výjezd se týkal pouze přípravného sboru Červánek, který v německém Halle získal hlavní cenu festivalu za provedení skladby současného autora. Sboristé zde provedli skladbu Písničky pro našeho pejska Miroslava Raichla. V roce 2009 Kvítek odjel soutěžit do Španělska, kde v kategorii dětských sborů vyhrál první cenu. Na Slovensko se sbor v roce 2010 vydal hned dvakrát. Poprvé na mezinárodní soutěž Slovakia Cantat, kde se umístil hned ve dvou kategoriích na prvním místě, podruhé na Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby, na kterém obsadil první místo v kategorii mládežnických sborů do 21 let. V obou případech byl oceněn i sbornistr Vítězslav Hergesel. Na Slovakia Cantat se sbor vrátil o čtyři roky později.

Velký sbor zde vybojoval zlaté pásmo v kategorii dětských sborů do 16 let, komorní sbor soutěžil hned ve třech kategoriích a ve všech s plným počtem bodů suverénně zvítězil.⁵¹

Na základě všech dosavadních úspěchů se Kvítek stal sborem roku 2014. Prestižní ocenění udělované Uníí českých pěveckých sborů soubor získal v kategorii dětských sborů.⁵²

Mezi zásadní koncertní aktivity se dozajista řadí 10. narozenin Kvítku, které byly oslaveny koncertem společně se sbory Ondrášek z Nového Jičína, Medvíďata z Českého Krumlova a Motýli ze Šumperka. Stejně obsazení společně koncertovalo poté ještě třikrát. V roce 2008 sbor zazpíval na koncertě v Rudolfinu v rámci cyklu „Pocta tvůrcům“ věnovaném skladateli Zdeňku Lukášovi společně s Kühnovým dětským pěveckým sborem dvě skladby tohoto autora, Věneček a Svítání. Po více než padesáti letech se v Dačicích v roce 2010 rozezněla Rybova mše Jakuba Jana Ryby. Kvítek ji zde v kostele svatého Vavřince provedl společně s pražským sborem Piccolo coro. O instrumentální doprovod se zde vedle orchestru Piccola orchestra postarali i pedagogové z místní ZUŠ. 15. narozeniny sbor opět oslavil koncertně, tentokrát pouze se sborem Motýli. Světové premiéry se při této události dočkala skladba Missa brevis skladatele Přemysla Kočího.⁵³ Ani dvacáté narozeniny se neobešly bez koncertní oslavy. Ta se konala v listopadu 2018.⁵⁴

Kvítek koncertoval s několika předními českými umělci, mezi nimi i s Kvartetem Martinů, Hradišťanem, nebo souborem Musica Bohemica. Spolupracuje s několika předními

⁵¹ HERGESEL, Vítězslav. *Historie a činnost dětského pěveckého sboru Kvítek Dačice*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedouc práce Marek Valášek.

⁵² *Kvítek: Dačický dětský sbor* [online]. Copyright © 2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.kvitek-dacice.cz/>

⁵³ HERGESEL, Vítězslav. *Historie a činnost dětského pěveckého sboru Kvítek Dačice*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedouc práce Marek Valášek.

⁵⁴ ZUŠ Dačice. *Pozvánka na 20. výročí založení pěveckého sboru Kvítek*.

In: facebook.com [online]. Copyright © 2018 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/1156990364338310/photos/a.1157001097670570/1898123556891650/>

českými sbory, mimo jiné s Ondráškem z Nového Jičína, Motýly ze Šumperka, Dominem z Opavy nebo s Carminou z Rychnova nad Kněžnou.⁵⁵

Na svém kontě má soubor již tři CD. V roce 2006 natočil své první profilové CD, které vydalo hudební vydavatelství Stylton. Najdeme na něm skladby různých žánrů a období a jeho rozsah je necelých 50 minut. Druhé CD vzniklo na přelomu let 2010 a 2011 a Kvítek na něm spolupracoval se souborem Musica Bohemica. Jsou na něm nahrány skladby českých autorů Petra Ebena, Jana Hanuše a Jaroslava Krčka, který také celé nahrávání řídil. Třetí nahrávka se nese ve vánočním duchu a jedná se rovnou o 2CD. Kromě tradičních koled zde najdeme vánoční skladby z renesance a baroka i zimní písně českých skladatelů. O instrumentální doprovod se, stejně jako u předchozího disku, postaral soubor Musica Bohemica.⁵⁶

Na počátku školního roku 2016/2017 Vítězslav Hergesel ve funkci sbormistra skončil. Na jeho pozici se do dnešního dne vystřídal několik sbormistryň, po Mgr. Julii Šeredové a Lucii Bártů sbor Kvítek včetně všech jeho přípravných sborů na přelomu let 2019 a 2020 přebrala Ivana Barešová. O klavírní korepetici se souboru stará Mgr. Vendula Nekulová.⁵⁷

Sbor byl hned od počátku rozdělen na sbor hlavní a přípravný. Ten přípravný se v roce 2002 pojmenoval „Červánek“ a jeho obsazení se omezilo na děti ze třetí až páté třídy ZŠ. Ve stejném roce k němu přibyl ještě „Pramínek“, sbor pro mladší zpěváky z první a druhé třídy ZŠ. Ve školním roce 2009/2010 se zřídil sbor pro děti předškolního věku, který nese pojmenování „Plamínek“.⁵⁸ Repertoár sboru je velmi široký. Obsahuje duchovní i

⁵⁵ HERGESEL, Vítězslav. *Historie a činnost dětského pěveckého sboru Kvítek Dačice*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedouc práce Marek Valášek

⁵⁶ FISCHEROVÁ, Sabina. *Dětský pěvecký sbor Kvítek při ZUŠ v Dačicích*. České Budějovice, 2016. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Martin Voříšek

⁵⁷ *Kvítek: Dačický dětský sbor* [online]. Copyright © 2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.kvitek-dacice.cz/>

⁵⁸ tamtéž

světské skladby prakticky všech období, úpravy lidových písní, včetně těch technicky náročnějších, i úpravy skladeb populární hudby.⁵⁹

Všechny složky sboru mají již od roku 2001 na základě návrhu výtvarnice a pedagožky Petry Firlové ušitý koncertní stejnokroj,⁶⁰ soubory v něm ale nevystupují vždy. Vedle něj se oblékají i do stejnobarevných triček, mezi oblíbené barvy patří žlutá, modrá nebo růžová.⁶¹

V roce 2003 bylo založeno občanské sdružení Kruh přátel Dačického dětského sboru, které se vlivem změnou zákona v roce 2016 změnilo na spolek. Jeho cílem je přispívání všemi prostředky, včetně materiálních, na rozvoj činnosti všech složek pěveckého sboru ZUŠ Dačice. Webové stránky sboru jsou k nalezení na adrese www.kvitek-dacice.cz.⁶²

2.2.2 Rosa Aurea

Rosa Aurea je dětský pěvecký sbor působící při Základní umělecké škole Vítězslava Nováka v Jindřichově Hradci. Soubor vznikl v roce 2004 a za dobu svého působení již vystřídal tři sbormistry. Po Mgr. Štěpánovi Štruplovi a Mgr. Jitce Čudlé jej od roku 2017 vede Mgr. Květa Pilná. Název sboru je latinský a znamená „zlatá růže“, kterou má ve svém erbu město Jindřichův Hradec. Sbor mohou navštěvovat žáci od devíti let, pro mladší je zde přípravný sbor Poupátka. Do obou sborů probíhají přijímací talentové zkoušky, při kterých se hodnotí zejména hudební sluch a úroveň pěveckých dovedností.

Počet členů je velmi proměnlivý. V letošním školním roce čítal sbor Rosa Aurea dvacet členů, Poupátka dvanáct.⁶³ Repertoár obou souborů tvoří zejména lidové písně a písně umělé. Každý rok se také na jednu skladbu spojí a provádějí ji společně. Vystupují zejména na událostech pořádané ZUŠ. Vlastní webové stránky sbor nemá, nejzásadnější informace

⁵⁹ *Centrum Bavaria Bohemia* [online]. Copyright © 2019 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.bb kult.net/cz/addresses/67085-dacicky-detsky-sbor-kvitek/>

⁶⁰ HERGESEL, Vítězslav. *Historie a činnost dětského pěveckého sboru Kvítek Dačice*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedouc práce Marek Valášek.

⁶¹ *Kvítek: Dačický dětský sbor* [online]. Copyright © 2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.kvitek-dacice.cz/>

⁶² *Kvítek: Dačický dětský sbor* [online]. Copyright © 2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.kvitek-dacice.cz/novinky/obcanske-sdruzeni>

⁶³ PILNÁ Květa, Mgr., 2020. Interview se sbormistryní sboru Rosa Aurea. Jindřichův Hradec 15.5.

jsou k dispozici na webové stránce ZUŠ V. Nováka (<http://www.zus-jhradec.cz>) v záložce Hudební obor – Pěvecký sbor.⁶⁴

Oba sbory se setkávají i s dalšími pěveckými soubory. V minulosti spolupracovaly se sbory Medvíďata z Českého Krumlova a Telčísly z Telče, v roce 2015 si dokonce zazpívaly po boku švýcarského sboru Cantissimo na mezinárodním koncertu pěveckých sborů v kapli svaté Máří Magdaleny v Jindřichově Hradci.⁶⁵

Cílem sbormistryně Pilné a sborového zpěvu jako předmětu je zejména zdravá hlasová výchova a předání základů zdravého pěveckého projevu. Důležité je, aby si zpěváci pěstovali kladný vztah k hudbě a seznámili se i s vícehlasými skladbami. Sboristé se setkávají i se základy fungování v kolektivu a schopností zodpovědného jednání a přístupu.⁶⁶

⁶⁴ ZUŠ Vítězslava Nováka [online]. Copyright © 2010 [cit. 23.06.2020]. Dostupné z: <http://www.zus-jhradec.cz/obory/hudebni-obor/pevecky-sbor>

⁶⁵ DVOŘÁKOVÁ, Jana. *Pěvecké sbory v Jindřichově Hradci*. Č. Budějovice, 2015. diplomová práce (Mgr.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Jan Holec

⁶⁶ PILNÁ Květa, Mgr., 2020. Interview se sbormistryní sboru Rosa Aurea. Jindřichův Hradec 15.5.

3 Sbory dospělých

3.1 Festivia Chorus

Festivia Chorus je komorní pěvecký sbor. Díky poloze jejich domovské Velké Lhoty se ve sboru setkávají zpěváci nejen z Jihočeského kraje, ale i ze sousedního kraje Vysočina. Sbormistryní je MgA. Jitka Čudlá. Původní pojmenování Komorní sbor Velká Lhota byl nynějším názvem nahrazen v roce 2007 a je odvozen od latinského slova „festivitas“ znamenající radost, vtipnost, humor, či pohoda.

Sbor vznikl v roce 2004, kdy uspořádal svůj první adventní koncert v rodné Velké Lhotě. O rok později založil občanské sdružení, které se vedle provozních záležitostí sboru stará o koncertní aktivity ve Velké Lhotě.⁶⁷ Změnou zákona v roce 2015 se sdružení změnilo na spolek, který získává pojmenování Kulturní spolek Velká Lhota. Mezi jeho aktivity patří cykly koncertů souhrnně pojmenované Koncertní sezóna ve Velké Lhotě. V roce 2019 se konal již 15. ročník. Nejnovějším a velmi zajímavým projektem spolku měl být tzv. „Regionální pěvecký projektový sbor“, který chce sdružit zpěváky, jež nemají celoročně čas působit ve sboru, sborový zpěv ale mají v oblibě, a tak by se do něj alespoň příležitostně chtěli zapojit. Sbor se měl sejít pouze na několika zkouškách, během kterých by nastudoval koncertní program a ten poté odprezentoval na koncertě v Horním kostele Evangelického tolerančního areálu ve Velké Lhotě.⁶⁸ Plány byly ale bohužel překaženy světovou pandemií koronaviru a na ni reagujícími vládními bezpečnostními opatřeními. Sbormistryně Čudlá je ale odhodlána projekt zrealizovat v náhradním termínu.⁶⁹

Festivia Chorus čítá okolo patnácti zpěváků. Zkoušejí pravidelně v neděli večer, prostory pro zkoušky jim poskytuje knihovna ve Velké Lhotě. Repertoár sboru má velmi široký záběr. Vedle duchovních i světských skladeb různých období zahrnuje i úpravy lidových a populárních písní, či černošské spirituály. Většinu repertoáru tvoří skladby a capella, najdeme v něm ale i skladby doprovázené klavírem, varhanami, kontrabasem,

⁶⁷ *Festivia Chorus* [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://www.festivia.cz/clanky/historie---neco-o-nas.html>

⁶⁸ *Kulturní spolek Velká Lhota* [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://koncerty-velkahlota.estranky.cz>

⁶⁹ ČUDLÁ Jitka, MgA., 2020. Interview se sbormistryní sboru Festivia Chorus. Jindřichův Hradec 10.5.

africkými nástroji nebo i komorním orchestrem. Velmi důsledně také soubor spravuje své webové stránky na adrese www.festivia.cz.

Sbor koncertoval s řadou známých osobností, například se skupinou Hradišťan, hercem Radovanem Lukavským, herečkou a zpěvačkou Jitkou Molavcovou nebo hercem Alfredem Strejčkem. Spolupracoval s mnoha českými i zahraničními sbory ze Slovenska, Švýcarska nebo Rakouska.

Již od roku 2011 soubor pořádá festival Dostalíkovo sborové jaro. Koná se jednou za dva roky a má za cíl připomínat brněnského sbormistra Jaroslava Dostálíka.⁷⁰ Na doposud posledním ročníku v roce 2019 vedle sboru Festivia Chorus vystoupily sbory Besharmonie z Prahy, Komorní sbor Ostrava, pražský Pueri gaudentes, taktéž pražská Radhost, Singgemeinschaft Gastern a Stadtchor Eggenburg, oba z Rakouska, a Vachův sbor moravských učitelek z Brna.⁷¹

Sbor natočil již tři CD. První u příležitosti 5 let existence sboru se jmenuje „Zpívání pro potěchu duše“. Druhé nazvané „10 let radosti“ si soubor nadělil, jak již název napovídá, ke svým desátým narozeninám. Třetí a prozatím poslední z roku 2019 nese název „Den je krásný“ a oslavuje již 15. výročí založení sboru.⁷²

3.2 Chrámový sbor Adama Michny

Chrámový sbor Adama Michny je farním společenstvím zaměřující se na povznesení a zkrášlení bohoslužeb nejen v Jindřichově Hradci, ale i v jeho okolí. Studuje duchovní hudbu, díky jejímuž provozování činí bohoslužby slavnostnějšími. Působí při proboštském kostelu Nanebevzetí Panny Marie a klášterním kostelu svaté Kateřiny v Jindřichově Hradci. V současné době má 22 členů. Sbormistrem je Ing. Tomáš Petřů.⁷³

⁷⁰ *Festivia Chorus* [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://www.festivia.cz/clanky/historie---neco-o-nas.html>

⁷¹ *Národní sborová databáze* [online]. Copyright © 2017 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://www.nbdb.cz/event/default/282?calendar-month=8&calendar-year=2019&do=calendar-getMonth>

⁷² *Festivia Chorus* [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://www.festivia.cz/clanky/historie---neco-o-nas.html>

⁷³ *Chrámový sbor Adama Michny* [online]. Copyright © 2015 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <http://sboradamamichny.wz.cz>

Činnost sboru navazuje na více než 800 let dlouhou tradici chrámové hudby v Jindřichově Hradci. Liturgická hudba zde byla šířena kněžskými řády Německých rytířů a Minoritů, později také literátskými bratrstvy. Po roce 1620 se do podpory chrámové hudby zapojili i jezuité. Papež Urban VIII. navíc místnímu faráři udělil právo používat při bohoslužbách pontifikalie, tj. mitru a berlu, což v té době nebylo příliš časté. Pontifikální bohoslužby se brzy proslavily. Přilákaly do města zástupy věřících, a byla tak potřeba povýšit i úroveň chrámové hudby. O to se postaral místní regenschori Adam Václav Michna z Otradovic, o němž jsem se již zmiňovala. Navzdory zrušení místního jezuitského řádu v roce 1773 i místního literátského bratrstva o bezmála dvacet let později, se chrámová hudba nadále hojně provozovala. Ve sboru kůru proboštského chrámu Nanebevzetí Panny Marie zpíval i Bedřich Smetana.

V první polovině 20. století byly v Jindřichově Hradci dokonce dva chrámové sbory. Jeden působil při proboštském chrámu Nanebevzetí Panny Marie, ten druhý při františkánském klášterním kostele sv. Kateřiny. Druhý zmiňovaný se velmi rychle vypracoval a po druhé světové válce prováděl i opravdu náročné skladby s doprovodem orchestru, jako například Korunovační mši a Requiem Wolfganga Amadea Mozarta, Svatováclavskou mši Adama Václava Michny z Otradovic nebo Lužanskou mši Antonína Dvořáka.

Za dob komunistického totalitního režimu došlo z důvodu velkého úbytku členů ke spojení obou sborů. Provoz se také omezil jen na zpěv při významných církevních svátcích a na určitou dobu se i zcela přerušil. Až po odchodu tehdejšího duchovního správce zdejší farnosti, který do té doby provozu sboru bránil, se činnost souboru v roce 1990 opět obnovil. Soubor začal pravidelně zkoušet a vystupovat na bohoslužbách v Jindřichově Hradci i mimo něj. V roce 1996 se na Ministerstvu vnitra zaregistroval coby občanské sdružení, aby získal nárok na finanční podporu města. Tu dodnes využívá na nákup a množení notového materiálu i cestovní náklady spojené s koncertováním mimo město. Obdržené peněžní obnosy sbor městu vrací v podobě veřejných koncertů duchovní hudby, které organizuje několikrát do roka.

Zkoušky sboru probíhají jednou týdně po celý rok. Vystoupení se totiž konají i během letních prázdnin, například u příležitosti slavností Porciunkule a Nanebevzetí Panny Marie.

Průměrný počet vystoupení se pohybuje kolem dvaceti za rok. Pověštině se jedná o vystoupení doprovázející mši, některá z nich jsou doprovázena i malým orchestrem.⁷⁴

Repertoár sboru je samozřejmě tvořen pouze duchovní hudbou, obsahuje ale duchovní tvorbu všech období. Svě zastoupení v něm najdou mimo jiných i Giovanni Pierluigi da Palestrina, Johann Sebastian Bach, Bohuslav Matěj Černohorský, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludvig van Beethoven, Bedřich Smetana nebo Antonín Dvořák. Nejoblíbenější skladby sboru pocházejí z období od 2. poloviny 19. století až po hudbu současnou. Sbor velmi často provozuje posluchači zřejmě nejceněnější figurální mše. Důležité informace pro nové zájemce, fanoušky i pořadatele jsou k nalezení na webových stránkách www.sboradamamichny.wz.cz.⁷⁵

3.3 Jakoubek

Jakoubek je komorní smíšený pěvecký sbor zaměřující se na drobnější skladby s křesťanskou tematikou. Působí pod sdružením YMCA Jindřichův Hradec.⁷⁶ Sbor nemá nikterak vysoké ambice, jak sám uvádí na svých webových stránkách www.jakoubek.ymca-jh.cz, jeho cílem je především radost z hudby a zpěvu. Není nikterak nábožensky vyhraněný, víra ani není podmínkou pro přijetí. Každý člen pouze musí respektovat křesťanské zaměření souboru.⁷⁷

Vznik a počátky sboru Jakoubek popsala Draha Blažková na přebalu jejich CD z roku 2009:

⁷⁴ *Chrámový sbor Adama Michny* [online]. Copyright © 2015 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <http://sboradamamichny.wz.cz>

⁷⁵ DVOŘÁKOVÁ, Jana. *Pěvecké sbory v Jindřichově Hradci*. Č. Budějovice, 2015. diplomová práce (Mgr.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Jan Holec.

⁷⁶ „YMCA Jindřichův Hradec je křesťanské sdružení mladých lidí, které pracuje s dětmi, mládeží a nově i se seniory v regionu. Patří do širší „rodiny“ YMCA – nejstarší, největší a nejrozšířenější mládežnické organizace na světě, která od roku 1991 znovu působí i v České republice. YMCA usiluje o harmonický rozvoj člověka, jeho ducha, duše a těla – jak symbolizuje červený rovnostranný trojúhelník, který má YMCA ve svém znaku. Je otevřena všem lidem bez rozdílu rasy, pohlaví, náboženského vyznání, sociálního postavení, fyzických i duševních schopností.“ (*YMCA Jindřichův Hradec* [online]. Copyright © 2016 [cit. 2020-06-24]. Dostupné z: <https://ymca-jh.cz/o-ymca/>)

⁷⁷ *Jakoubek* [online]. Copyright © 2011 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: https://jakoubek.ymca-jh.cz/?page_id=10

„Na počátku byla touha. Touha po ostrůvku blízkosti v třídně, církevně i lidsky rozděleném světě. Psal se rok 1989. Inspirací byla také slova bratra Rogera Schütze z Taizé: „Budte transparentní... vytvářejte atmosféru přijetí...“. Touha po přijetí a sdílení prostoupila modlitby v tichém kostelíku, kde se říká „pod Jakubem“.

Přišly Vánoce 1989 a s nimi i dárek – vyslyšení proseb o setkání s lidmi, kteří nechtějí být jenom „proti“, ale chtějí být „pro“ – chtějí sdílet a spoluvytvářet krásu, vážit si kořenů, respektovat různé tradice a hlavně vytvářet společenství prostřednictvím křesťanské duchovní hudby. Lidé přišli z náměstí – trošku zmrzlí, ale nadšení z příslibu něčeho nového. A ti, kteří pochopili, že bez osobního nasazení, snahy, kázně a pravidelné práce nic nevznikne, začali na faru „pod Jakubem“ chodit pravidelně a dali základ pěveckému sboru Jakoubek. Společenství zpočátku malému, které chtělo výsledky společné práce nabídnout publiku nejen v tradičních církvích, ale přesahovat tyto hranice, hledat setkání a navazovat dialogy.“ (BLAŽKOVÁ, 2009)

Zásadní osobností při vzniku sboru byl farář Jan Blažek, který spontánně vzniklou skupinu zpěváků proměnil v pěvecký sbor. Nově vzniklé uskupení začalo pravidelně zkoušet na jindřichohradecké evangelické faře. Ta se nachází pod kopcem, na kterém stojí kostel sv. Jakuba. Místo je tak lidově nazýváno „pod Jakubem“ a z tohoto důvodu se sbor rozhodl pro název „Jakoubek“.⁷⁸

V roce 1992 Jakoubek absolvoval zájezd do francouzské komunity v Taizé, který měl na budoucí směřování sboru velký vliv. Členem jindřichohradeckého sdružení YMCA se stal v roce 1996. V druhé polovině 90. let 20. století vystupoval nejen při pravidelných církevních svátcích, ale i při dalších příležitostech v Jindřichově Hradci i jeho okolí, koncertoval například pro místní zvláštní školu, domov důchodců nebo při bohoslužbách pro vojáky odjíždějící na misi do Bosny. Účastnil se i řady benefičních koncertů, například pro soběslavský stacionář Rolnička, hospic Anežky České, nadaci ADRA nebo společnost

⁷⁸ *Jakoubek* [online]. Copyright © 2011 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: https://jakoubek.ymca-jh.cz/?page_id=10

ROSKA. V roce 1999 koncertoval v rakouském Gmündu, kam se vrátil o rok později účastnit se společného provedení Magnificat Johna Ruttera po boku rakouských pěveckých sborů.⁷⁹

Sbor Jakoubek tvoří asi 18 zpěváků, jejich počet se ale poměrně často mění. Jejich sbormistrem je Jaroslav Hojný. Původní sbormistr Jan Blažek této funkce zanechal v roce 2001, kdy se rozhodl pro dráhu armádního kaplana. Se sborem ale dodnes spolupracuje, i když v menší míře než dříve. Hlavním cílem sborových zkoušek je snaha o zlepšování hlasového projevu a nácvič často neprovozovaných a méně známých skladeb výhradně křesťanské duchovní tematiky. Repertoár je tvořen zejména spirituály, meditativní zpěvy z Taizé, písněmi ze starých českých kancionálů, tvorbou Johanna Sebastiana Bacha a Adama Václava Michny. Své zastoupení v něm ale mají i drobnější díla Michaela Preatoria, Petra Ebena nebo Orlanda di Lassa. Sbor upřednostňuje drobnější skladby bez instrumentálního doprovodu.

Soubor v období od roku 2003 do roku 2010 několikrát vystupoval na festivalu černošských spirituálů a gospelové hudby Spiritual Fest v Praze. V roce 2008 se také zúčastnil soutěže sborů na festivalu Svátky písní v Olomouci, kde vybojoval stříbrné pásmo. O tři roky později se sbor rozhodl k provedení rozsáhlejší skladby s orchestrem. *Misericordias Domini* Wolfganga Amadea Mozarta koncertně provedli hned dvakrát. Ve stejném roce vycestoval koncertovat do drážďanského kostela Nejsvětějšího Srdce Páně. V roce 2014 přijal nabídku sboru Smetana ke společnému provedení Mozartova Requiem. Spolupracoval s Olomouckým sborem Žerotín, brněnským sborem Cantate Domino a zazpíval si i pod taktovkou kyperského dirigenta Mariose Christou.

V roce 2009 si v rámci oslav svých dvacátých narozeniny sbor natočil vlastní CD. Sboristé na koncertech vystupují v černém společenském oblečení doplněném o batikované šátky a kravaty laděné do oranžových odstínů.⁸⁰

⁷⁹ DVORÁKOVÁ, Jana. *Pěvecké sbory v Jindřichově Hradci*. Č. Budějovice, 2015. diplomová práce (Mgr.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Jan Holec.

⁸⁰ *Jakoubek* [online]. Copyright © 2011 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: https://jakoubek.ymca-jh.cz/?page_id=10

3.4 Pěslav-Ozvěna

Pěslav-Ozvěna je smíšený pěvecký sbor vzniklý spojením dvou pěveckých sborů - sboru Pěslav Třeboň, založeným roku 1863, a o rok mladšího sboru Ozvěna z Chlumu u Třeboně. Název zachovává pojmenování obou souborů. Zkoušky souboru se v současné době konají v Třeboni, sboristé ale kromě Třeboně pocházejí i z okolních měst - Českých Budějovic, Chlumu u Třeboně, Lomnice nad Lužnicí nebo Suchdolu nad Lužnicí. Sbormistry jsou Jana Polčáková a Jan Jára.⁸¹

Ke spojení souborů došlo v roce 1967. V té době se oba sbory nacházely v krizovém období své existence. Zatímco se sbor Ozvěna potýkal s náhlým odlivem stěžejních členů, sboristé Pěslavu řešili příliš vysoké nároky svého současného sbormistra PhDr. Leopolda Havla, kterých sbor vzhledem ke kvalitě a rozsahu zkoušek nebyl schopen dosáhnout. S nápadem na spojení souborů přišel sbormistr Ozvěny Ladislav Kříž, který se rozhodl svůj záměr projednat s předsedou a členy Pěslavu. Návrh zahrnoval i záměr zachování suverenity obou souborů, zároveň ale také podmínku jednotného vedení. Vzhledem k okolnostem v tomto plánu našly oba sbory řešení svého problému – Ozvěna získala nové členy a Pěslav nového, vstřícnějšího sbormistra.

Z počátku se konaly jak zkoušky oddělené, tak jednou za čtrnáct dní i zkoušky společné. Sbor v té době čítal kolem padesáti členů a po půl roce již byl připraven na své první vystoupení. V následujících letech se těšil velké koncertní aktivitě. V roce 1972 se zúčastnil krajského kola soutěže pěveckých sborů, ve kterém zvítězil a postoupil do jejího celonárodního kola. O rok později se na základě výběru odboru kultury ONV⁸² vydal koncertovat do německého Haselbachu a Steinachu.

V roce 1974 byl již sbor v kraji vyhlášený. Na jeho pozvání se 11. května sešlo na koncertě v koncertním domě v Chlumu u Třeboně na pět set zpěváků ze sedmi pěveckých sborů Jihočeského kraje. I v následujících letech pokračoval ve své bohaté a úspěšné

⁸¹ *Pěslav-Ozvěna* [online]. Copyright © 2012 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <https://www.peslav.cz>

⁸² okresní národní výbor

činnosti. Podnikl další zájezd do Německa, pravidelně se účastnil národních přehlídek pěveckých sborů, dokonce i natáčel pro českobudějovický rozhlas.⁸³

Smutná okolnost, která zásadně ovlivnila činnost souboru, nastala v roce 1979. 21. června v šedesáti pěti letech, náhle a nečekaně, zemřel sbormistr Ladislav Kříž. Navzdory truchlení všech sboristů bylo nutné nastalou situaci co nejdříve vyřešit. I z úcty k Ladislavu Kříži a záměru úspěšnou činností vzdát hold jeho jménu, se sbor rozhodl v činnosti pokračovat. Na pozici sbormistra stanul profesor Tomáš Jaroš. Z důvodu jeho profesní vytíženosti se k němu ale již o rok později přidal Jaroslav Nováček a Jaroš postupem času sbor zcela opustil. V roce 1984 se v třeboňském divadle Josefa Kajetána Tyla uskutečnil koncert oslavující dvacáté narozeniny souboru.

V roce 1990 se Jaroslav Nováček ze zdravotních důvodů vzdal své sbormistrovské funkce a byl nahrazen Jaroslavem Masopustem, který se navzdory svému pokročilému věku tohoto postu nezalekl a s celým souborem se velmi rychle sžil. Sbor s ním absolvoval jak koncerty v Jižních Čechách, tak i zájezd do Gmündu v Rakousku. V roce 1997 se v Třeboni uskutečnilo setkání se spřáteleným německým pěveckým sborem Harmonie z města Unterpörlitz.

Na počátku nového století sbor čítal třicet dva členů. Ke sbormistrovi Masopustovi se přidal Ing. Jan Jára. Soubor vystupoval zejména na pravidelných koncertech v třeboňských lázních, kterými byl zavazován k neustálé činnosti. V roce 2002 se v Třeboni konal společný koncert se sborem Chorale Rencontre z Belgie. O rok později Pěslav-Ozvěna oslavil 25. výročí sloučení sborů a uspořádal velkolepý koncert, na kterém vystoupil již výše zmiňovaný spřátelený německý sbor Harmonie. Téhož roku soubor koncertně oslavil i 104. narozeniny sboru Pěslav.⁸⁴

V roce 2007 byl Jaroslav Masopust zachvácen nemocí a sbormistrovské místo zapůjčil dvěma sbormistrům – Janovi Járovi a Janovi Maulemu. Ti se u sbormistrovského pultu střídali jak na zkouškách, tak na koncertech, kde každý vedl zpěváky při těch

⁸³ SLANINOVÁ, Radka. *Pěvecký sbor Pěslav - Ozvěna*. České Budějovice, 2014. Absolventská práce. Konzervatoř České Budějovice. Vedoucí práce Libuše Drhová.

⁸⁴ SLANINOVÁ, Radka. *Pěvecký sbor Pěslav - Ozvěna*. České Budějovice, 2014. Absolventská práce. Konzervatoř České Budějovice. Vedoucí práce Libuše Drhová.

skladbách, které s nimi také nazkoušel. Situace ovšem nevyhovovala Janovi Járovi, který chtěl sbor vést samostatně. Sboristé se ale shodli na zachování působení obou sbormistrů, jen určili Jana Járu prvním a Jana Mauleho druhým sbormistrem.

Jaroslav Masopust se po odeznění nemoci k vedení souboru vrátil, v roce 2010 ale zemřel a postu sbormistra se ujal Jan Maule, kterého Masopust před svou smrtí zaučoval.⁸⁵ V roce 2012 se sbor vydal koncertovat na festival Musica Divina v Českém Krumlově. O rok později uspořádal slavnostní koncert u příležitosti 150. výročí založení pěveckého spolku Pěslav.⁸⁶

V roce 2018 sbor navštěvovalo pouze 15 zpěváků, o rok později se ale jeho řady alespoň částečně rozšířily o českobudějovické zpěváky. Termíny koncertů, fotografie a další zajímavé informace jsou k dispozici na webových stránkách www.peslav.cz.⁸⁷ Sbor má velice obsáhlý repertoár. Za dobu svého působení již nasbíral veliké množství hudebního materiálu, a tak v jeho repertoáru nalezneme klasické skladby různých období, úpravy lidových písní i úpravy písní populárních, černošské spirituály, ale například i ne příliš běžné židovské lidové sbory. Jako první píseň programu sboristé vždy zpívají skladbu Cum decore Tielmana Susatoa, jejíž přeložený název „zpívej s ušlechtilostí“ sbor považuje za své motto.⁸⁸

3.5 Smetana Jindřichův Hradec

Smetana je smíšený pěvecký sbor scházející se na Fakultě managementu VŠE v Jindřichově Hradci. Je podporován městem Jindřichův Hradec a podle slov sbormistra Mgr. Štěpána Štrupla se cítí být městským sborem. Navštěvuje jej zhruba 35 zpěváků různého věku.⁸⁹

⁸⁵ PECKOVÁ, Adéla. *Hudební život města Třeboň od poloviny 20. století*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Karlova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Gabriela Kubátová.

⁸⁶ SLANINOVÁ, Radka. *Pěvecký sbor Pěslav - Ozvěna*. České Budějovice, 2014. Absolventská práce. Konzervatoř České Budějovice. Vedoucí práce Libuše Drhová.

⁸⁷ *Pěslav-Ozvěna* [online]. Copyright © 2012 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <https://www.peslav.cz>

⁸⁸ PECKOVÁ, Adéla. *Hudební život města Třeboň od poloviny 20. století*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Karlova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Gabriela Kubátová.

⁸⁹ *Smetana Jindřichův Hradec* [online]. Copyright © 2020 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <http://www.smetanajh.com/o-sboru/>

Jeho dlouhá historie navazuje na výše zmíněný mužský sbor Černín. Právě on se totiž roku 1923 přejmenoval na „Smetana“. Změnou názvu chtěli sboristé vyjádřit svou úctu k Bedřichu Smetanovi. Od počátku 40. let 20. století se sbor výrazně zmenšil, jeho činnost ale přesto, byť v omezeném počtu, pokračovala. Ačkoli se soubor po druhé světové válce opět začal rozrůstat, jeho činnost v 50. letech utichla úplně. Zpěváci se realizovali alespoň v tzv. jindřichohradecké opeře, operních představeních českých i zahraničních autorů hraných nejen v Jindřichově Hradci, ale i dalších městech.

Ke znovuobnovení sboru došlo v roce 1972 na popud stoletého výročí první Smetanovy návštěvy Jindřichova Hradce. Členy byli zpěváci jindřichohradecké opery, původní členové sboru a už i zpěvačky ze sboru Slávy dcera. Sbormistrem se stal Emil Snížek, který za svou činnost získal několik prestižních ocenění, v roce 1982 například cenu za vedení pěveckého sboru a zvyšování jeho úrovně na krajské konferenci zájmové činnosti, o deset let později ocenění „Zlatá růže“ za udržování mnohaleté tradice sborového zpěvu v Jindřichově Hradci a v roce 1995 u příležitosti jeho 70. narozenin i Velký čestný diplom od Unie českých pěveckých sborů za jihočeskou oblast. V průběhu 80. let sbor spolupracoval s Petrem Příbylem nebo Antonínem Kaškou. Od tzv. angažované hudby období normalizace se soubor odklonil a začal se soustředit spíše na klasickou hudbu a úpravy lidových písní. V 80. letech také vystupoval na Pražském jaru.⁹⁰

Na počátku 90. let Smetana začal spolupracovat s rakouským pěveckým sborem z Litschau. Oslavil také 130 let od založení sboru Černín a k této příležitosti vydal brožuru obsahující kompletní historii sboru. Jelikož pojmenování Smetana nese více českých sborů, rozhodl se přidat si do svého názvu i jméno města. Postu sbormistra se ujala Věra Kadičová.

Sbor je velice hrdý na svou mnohaletou tradici a snaží se v ní důstojně pokračovat. Dlouhodobě spolupracuje s pěveckými sbory z Buštěhradu a Kamenice nad Lipou a nepravidelně i s řadou dalších nejen hradeckých sborů.

Současným koncertním úbořem sboristů je společenské oblečení laděné do černé, tyrkysové a tmavě modré barvy. Zkoušky probíhají v pondělí v podvečer v jedné z učeben Fakulty managementu Vysoké školy ekonomické v Jindřichově Hradci. Sbormistr

⁹⁰ MENCLOVÁ, Jiřina: *Pamětní tisk 150. výročí sborového zpěvu v Jindřichově Hradci*, Jindřichův Hradec, 2012

do souboru vlídně láká nové členy na webových stránkách sboru www.smetanajh.com, kde uvádí, že ani neznalost not nemusí být překážkou pro členství. Repertoár souboru je velmi obsáhlý a zahrnuje díla různých staletí i uměleckých stylů. Nalezneme v něm skladby a capella i skladby s různým instrumentálním doprovodem od klavíru až po malý orchestr.

Za svůj největší projekt soubor pokládá nastudování a následné provedení Mozartova Requiem společně se sbory Jakoubek a Chrámovým sborem Adama Michny v letech 2014 - 2015. Koncertů tohoto programu se konalo několik, kromě Jindřichova Hradce i v Hluboké nad Vltavou, Hradci Králové, Kroměříži, Táboře a Uherském Hradišti. Sbor se také v roce 2016 zúčastnil mezinárodního sborového festivalu v kyperském městě Limasol.

Soubor pravidelně pořádá koncerty různého typu jak v Jindřichově Hradci, tak v jeho okolí. Udržuje kontakt s několika jihočeskými sbory a sbory UČPS⁹¹, se kterými pořádají výměnné koncerty. Pravidelně také spolupracuje s Jindřichohradeckým symfonickým orchestrem.⁹²

⁹¹ Unie českých pěveckých sborů

⁹² *Smetana Jindřichův Hradec* [online]. Copyright © 2020 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <http://www.smetanajh.com/o-sboru/>

4 Rozhovory se sbormistry

4.1 MgA. Jitka Čudlá

Jitka Čudlá se narodila 27. června 1976 v Praze. Dětství strávila v České Lípě, kde také navštěvovala základní školu, gymnázium a ZUŠ. Od roku 1995 studovala na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze u doc. Jiřího Koláře sbormistrovství. Školu ale opustila po dvou letech, z důvodu přijetí na brněnskou JAMU. Zde studovala u doc. Lubomíra Mátlu dirigování sboru a v roce 2002 školu úspěšně dokončila.

V minulosti působila u řady souborů, které jí poskytly cenou sbormistrovskou praxi. V letech 1998 – 2000 asistovala sbormistrovi zpěvoherního souboru Národního divadla v Brně. Od roku 1999 po dobu dvou let byla sbormistryní brněnského pěveckého sboru Blahoslav. Po jeho opuštění začala působit u sboru Mladost, který vedla až do roku 2004. Zároveň také v období 2002-2003 byla sbormistryní pěveckého sboru opery Slezského divadla v Opavě. V roce 2004 založila se svým mužem Josefem Čudlým komorní sbor Festivia Chorus, který vede doposud.

Vedle vedení sboru se také věnuje pedagogické činnosti. V současnosti vyučuje klavír, varhany a hlasovou výchovu na dvou rakouských hudebních školách, Vitis a Thayland v Dobersbergu.⁹³

Sbor Festivia Chorus má velice široký repertoár. Podle čeho a jak skladby vybíráte? Máte nějaké oblíbené inspirační zdroje?

Pro výběr skladeb mám několik kritérií. V první řadě mě musí skladba oslovit a musím být přesvědčená o tom, že je sdělná také pro členy sboru a pro případné posluchače. Dále musí skladba sboru „sednout“, to znamená odpovídat jeho momentálnímu obsazení a schopnostem. Vysloveně oblíbené zdroje nemám, se skladbami se setkávám nejrůznějším způsobem, někdy mě zaujme skladba, kterou slyším od jiného sboru, ať už naživo nebo prostřednictvím internetu, nebo se nějakým způsobem dostanu k zajímavému notovému

⁹³ Festivia Chorus [online]. Copyright © 2001 [cit. 02.07.2020]. Dostupné z: <http://jitpep.sweb.cz/sbormistr.htm>

materiálu. Někdy se také stane, že mám chuť vytvořit vlastní úpravu či skladbu svému sboru „na míru“.

Máte ve sboru stálou sestavu, nebo se častěji obměňuje? Bojujete s nedostatkem některých hlasových oborů?

Sestavu máme víceméně stálou, ale obměňuje se s tím, „jak jde život“. To znamená, že nám třeba odchází zpěvačky na studia vysoké školy, nebo se naopak do sboru vrací po mateřské, sem tam se někdo přistěhuje či odstěhuje a podobně. Sbor bychom samozřejmě měli rádi více obsazený, ale jakožto komorní sbor působící v odlehlé oblasti je to samozřejmě nelehké. Tradičně chybí hlavně mužské hlasy v tenoru.

Na vašich stránkách jsem se dočetla, že se v rámci hlasové výchovy opíráte o metody dr. Aleny Tiché. Kolik času hlasové výchově se sborem věnujete? Stíháte to v rámci klasických sborových zkoušek, nebo pro tento účel organizujete speciální setkání?

Každá sborová zkouška začíná minimálně půlhodinou hlasových cvičení a velmi důkladného rozezpívání. Více času bývá na letním soustředění, které míváme jednou ročně. Speciální setkání čistě ohledně hlasové výchovy jsme měli právě s dr. Alenou Tichou před několika lety a bylo to velmi přínosné setkání. Bohužel časová vytíženost členů sboru, i moje, neumožňuje častější takováto setkání pořádat.

Tento rok jste plánovala uspořádat tzv. Projektový pěvecký sbor, ale plán Vám nejspíš narušila aktuální koronavirová situace. Budete tento projekt realizovat v jiném termínu?

Bohužel máte pravdu. Koronavirová krize v podstatě ze dne na den znemožnila nejen zkoušky pěveckých sborů, ale také jakékoliv koncerty a vystoupení. Takže bohužel jsme se museli dočasně vzdát i našeho projektu. Počítáme s přesunutím našeho projektu, zřejmě na podzim 2020.

A k Projektovému sboru ještě jednou. Pokud by se Vám v tomto sboru sešlo více zpěváků, ale ne zkušených sboristů, mohl by nastat problém nekompaktnosti hlasového projevu. Jak byste takový problém chtěla během několika málo zkoušek řešit?

Počítáme s tím, že jádro Projektového sboru budou tvořit stálí zkušení zpěváci našeho sboru a počítáme také s účastí některých našich bývalých členů, kteří ukončili pravidelnou činnost

z důvodu časové přetíženosti. Procento nezkušených zpěváků proto zřejmě nebude vysoké a nováčci se jistě brzy zorientují. Samozřejmě výběr repertoáru je také přizpůsoben tak, aby skladby zvládli i méně zkušení zpěváci i začátečníci. Pokud by to bylo potřeba, jsme schopni vytvořit výukové nahrávky jednotlivých hlasů, které by pomohly při případné domácí přípravě méně zkušených pěvců.

Minulý rok jste natočili a vydali CD k výročí 15 let fungování sboru. Je o CD, navzdory současné krizi prodeje přenosných médií, dostatečný zájem? A plánujete již nějakou další nahrávku?

CD jsme především vydali pro nás a pro naše příznivce, jako hodnotnou vzpomínku. Takže nám o jeho prodejnost ani tak nejde. Udělali jsme si prostě radost takovýmto narozeninovým dárkem. Chtěli jsme také na vysoké úrovni zaznamenat náš aktuální repertoár. CD je samozřejmě také důležité při seznámení s novými hudebními přáteli či pořadateli koncertů jako prezentace. Další nahrávku v současné době neplánujeme, vzhledem k finanční i osobní náročnosti takového projektu.

Za vydáním CD určitě stojí nemalé náklady. Jak si se sborem zajišťujete finance? Jste podporováni nějakými sponzory?

Finanční prostředky sbíráme spíše po menších částkách od sponzorů, kterými jsou místní firmy, a od malých soukromých dárců. Někdy se jedná i o stokoruny. Zkoušeli jsme také financování pomocí grantů, ale neosvědčilo se nám to.

Kromě fungování sboru také aktivně pěstujete hudební kulturu ve Velké Lhotě, kde také se sborem sídlíte. Kromě festivalu Dostalíkovo sborové jaro a koncertů sboru zde pořádáte i řadu dalších hudebních akcí. Nepotýkáte se s pořadatelskými problémy, například s nedostatkem diváků nebo malou podporou ze strany obce?

Za dobu pořádání našich koncertů jsme si již vytvořili víceméně stálý okruh publika, který naše koncerty navštěvuje. Většinou se pohybujeme v desítkách osob, výjimečně jde počet i přes 100 osob. Obec nás podporuje tím, že nám poskytuje obecní prostory pro naši činnost zdarma. Pan starosta také pravidelně zahajuje svým proslovem náš sborový festival Dostalíkovo sborové jaro. S finanční podporou ale bohužel počítat nemůžeme, poněvadž to omezený rozpočet malé obce neumožňuje.

Ve Vašem životopise jsem našla výhradně dospělé pěvecké sbory. Nelákala Vás někdy i práce s dětským pěveckým sborem?

Občas jsem si práci s dětským pěveckým sborem také vyzkoušela, ale dospělé pěvecké sbory jsou mi bližší.

Vyučujete na dvou hudebních školách v Rakousku. Čím Vás rakouské hudební školství oslovilo? Spatřujete mezi českými a rakouskými hudebními školami nějaké výrazné rozdíly?

V Rakousku jsem velmi spokojená, našla jsem na obou školách výborné kolegy i vedení, spoustu zajímavých školních projektů, také odpovídající finanční ohodnocení. Výrazné rozdíly mezi českým a rakouským základním uměleckým školstvím v zásadě nevidím. Fungují na podobném systému a kvalita je také podobná, snad jen pozoruji větší zájem o žesťové nástroje než u nás. Rozdílný je systém zřizovatele, kdy v Rakousku jsou hudební školy zřizovány a spravovány dobrovolnými svazky obcí. Mě osobně také oslovuje rakouský systém postupových zkoušek, které je poněkud odlišný od českého systému.

Plánujete do budoucna se sborem, nebo v rámci vlastních hudebních aktivit nějakou zajímavou novinku?

Novinkou je právě již zmíněný Projektový pěvecký sbor, o kterém jsme si již povídali. V rámci vlastních hudebních aktivit se nějaké novinky rýsují, ale zatím si je nechám pro sebe.

4.2 Mgr. Květa Pilná

Květa Pilná se narodila 9. září 1982 v České Krumlově, tam také vystudovala gymnázium. Ve studiích pokračovala na Pedagogické fakultě ZČU v Plzni, kde studovala obory český jazyk a hudební výchova. Se sborovým zpěvem se, jak sama v rozhovoru uvádí, do příchodu na jindřichohradecké gymnázium setkala pouze letmo.⁹⁴ Na GVN JH vyučuje od roku 2006, o deset let později převzala také pěvecký sbor Základní umělecké školy V. Nováka.

Pedagogické vzdělání si často a ráda doplňuje o další kurzy a semináře. V roce 2008 absolvovala kurz muzikoterapie, později také Letní dílny hudební výchovy, nebo letní

⁹⁴ PILNÁ Květa, Mgr., 2020. Interview se sbormistryní sboru Zanoty. Jindřichův Hradec 15.5.

a víkendové semináře Klubu sbormistrů. Kromě hudebních seminářů se zúčastnila také základního i rozšiřujícího kurzu Čtením a psaním ke kritickému myšlení pro češtináře.⁹⁵

Školní sbory bojují s každoročním odchodem a příchodem nových členů. Jak se s tímto problémem vyrovnáváte? Máte nějakou strategii, jak dopady těchto personálních změn zmírnit?

Žádnou promyšlenou strategii nemám, ale snažím se myslet vždy dopředu na to, aby byli v jednotlivých hlasech noví „tahouni“. Největší odliv zažijeme příští rok, odejde nám asi dvanáct maturantů. V posledních letech nás zachraňují absolventi, rádi se vrací a pomáhají nováčkům, aby se rozkoukali.

Kromě gymnaziálního sboru Zanoty vedete i sbor při ZUŠ V. Nováka. Je náročné mezi ně rozdělovat energii rovnoměrně? Je práce u sborů zcela rozdílná, nebo se spíše shoduje?

Snažím se věnovat všem sborům stejně, ale na gymnáziu jsem pět dní v týdnu a se sboristy se setkávám i v jiných hodinách, můžeme se domluvit na dělených zkouškách apod. Práce na ZUŠ mě baví, ale jsem si vědoma, že se jí nevěnuji tak intenzivně. Hodně děvčat ze sboru ZUŠ začne po příchodu na gymnázium zpívat ve sboru Zanoty.

Co je pro Vás konkrétně při práci se sborem nejnáročnější?

Od začátku je pro mě nejnáročnější práce s hlasem, jsem ráda, když je sbor alespoň občas v rukou profesionálů. Další problém vnímám při závěrečném „dotahování“ skladeb (výraz, dynamika). Ne vždy se mi daří na to dbát hned při nácvičku.

Sbor příští rok oslaví patnáctileté výročí. Na co za dobu fungování sboru vzpomínáte nejraději? Jsou i momenty, které byste raději vymazala ze své paměti?

Nejraději vzpomínám na členy a na společný čas s nimi. Sbor je pro mě především skupina lidí, nepatřím mezi moc ambiciózní sbormistry, a kromě toho, aby nám to dobře znělo, mi jde především o radost ze společné práce. Mnozí z nich se vrací právě proto, že jim tento přístup jinde chybí. Jinak vzpomínám ráda na výměny s jinými středoškolskými sbory

⁹⁵ Gymnázium Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec [online]. Copyright © 2018 [cit. 04.07.2020]. Dostupné z: <https://gvn.cz/c-107-kveta-pilna.html>

a v posledních letech máme štěstí na zajímavé lidi a projekty, myslím, že na ně budeme všichni vzpomínat rádi.

Sbor Zanoty funguje při gymnáziu Vítězslava Nováka, druhý sbor zase při Jindřichohradecké ZUŠ. Jak příznivé máte v těchto školských zařízeních prostředí? Vychází Vám vedení škol vstříc?

Na gymnáziu je sbor podporovaný, v posledním školním roce se z nepovinného předmětu stal kroužek, ale myslím si, že vedení si uvědomuje, že škole děláme docela dobrou reklamu a zpíváme tam, kde je třeba. Postupně je stále méně ředitelů, kteří jsou ochotni mít zodpovědnost za výjezdy a vícedenní akce. Tak je to i u nás a rodičům vždy píšu, že nejde o školní akci. Na ZUŠ mám v tomto ohledu rozhodně větší podporu a také mi umožňuje další vzdělávání, jsem za to velmi ráda. Sbor na ZUŠ patří spíš k doplňkovým oborům, ale myslím si, že bych to svým přístupem a nasazením mohla změnit. Zatím na to nemám dost času a sil.

Vy jste studovala obory Český jazyk a Hudební výchova. Kdy a jak Vás napadlo, že byste ráda vedla školní sbor?

Sama jsem chodila jen krátce do gymnaziálního sboru a pak do sboru vysokoškolského. Jako dítě jsem se věnovala spíš orchestrální a komorní hře. O obnovení tradice sborového zpěvu na gymnáziu mě jako novou učitelku hudební výchovy požádal tehdejší pan ředitel, Miloslav Vokáč. Chodí pravidelně na naše koncerty a podporuje nás, moc si toho vážím.

Setkáváte se u svých sboristů se ztrátou nadšení a motivace? Jak tento problém řešíte?

V ZUŠ nemáme tolik vystoupení a cílů a asi proto tam někdy chybí náboj, ale zase mám více času se s nimi věnovat detailům. Na gymnáziu se sice občas setkám s mírným nesouhlasem, když přijdu s nějakým novým nápadem, ale nakonec jsou někteří z nich pro skladbu nadšení víc než já.

Kromě vedení sboru se často měníte i do role sboristky. Vnímáte v této roli nějakou inspiraci pro vlastní vedení sboru? A jsou zkoušky jednotlivých sborů zcela rozdílné, nebo se v něčem neliší?

Zažít si situaci ve sboru z druhé strany pro mě určitě přínosné je. Vidím, jak snadno ztratí zpěvák pozornost, nevnímá pokyny, nedělá si poznámky... Energie středoškoláků a dětí se u dospělých probouzí obtížněji, ale zase jsou vděčnější.

Ačkoli jste sbormistrovství na vysoké škole nestudovala, zúčastnila jste se několika sbormistrovských dílen a kurzů. Doporučila byste nějaké začínajícím sbormistrům?

Určitě bych doporučila všem, aby se snažili dále vzdělávat, setkávat a inspirovat. Nejčastěji jezdím na Letní semináře Klubu sbormistrů a několikrát jsem byla i na víkendových seminářích během roku, které jsou vždy u nějakého sboru, a vidíte přímo práci se zpěváky. Vím, že na některé výborné sbormistry, které jsem potkala na seminářích, se můžu obrátit a požádat je o pomoc a radu. Když jsem začala učit na ZUŠ, pomohl mi s metodikou pro malé děti Lukáš Holec z Českého Krumlova. Velmi inspirativní jsou pro mě dílny Hlasohledu. Ráda bych si někdy zopakovala Letní dílnu hudební výchovy v Mělníku, nabízí širokou paletu činností, kterou může sbormistr při práci s dětmi využít. Lákají mě i kurzy České Orffovy společnosti.

Máte nějaký sbormistrovský vzor? Čím Vás inspiroval?

Na většině letních seminářů, na kterých jsem byla, byl jako lektor Jurij Galatenko. Být ve sboru pod jeho vedením a vidět, jak pracuje s ostatními sbormistry, byl pro mě nezapomenutelný zážitek. Inspirující je jeho vnímání hudby, přístup k soudobé hudbě, schopnost vyjádřit všechno rukama a vést zpěváky.

Jaké plány máte se sbory do budoucna?

Ráda bych našla víc energie a inspirace pro práci s mladšími dětmi na ZUŠ. Se sborem Zanoty budeme slavit 15 let, těšíme se na další společné provedení Rockového oratoria v Olomouci, rádi bychom se zúčastnili příštího ročníku Gymnasia cantant a pokud bychom našli čas, chtěli bychom zase zkusit nějaké scénické provedení ve spolupráci s absolventy, kteří se věnují dramatické výchově.

Závěr

Zpracováním tohoto tématu jsem chtěla představit jindřichohradecký region a dokázat, že navzdory jeho menší lidnatosti je zde mnoho hudebních a především sborových aktivit. Nalezneme zde sbory s velkou tradicí a dlouhou historií, což dokazuje, že místní region a zejména pak město Jindřichův Hradec byly kulturními centry již v minulosti. Hezký kontrast k nim utvářejí sbory vzniklé na přelomu tisíciletí, které si ale i za krátkou dobu svého působení dokázaly vybudovat úctyhodnou prestiž.

Cílem bylo vytvořit přehled sborových aktivit, který by mohl sloužit i případným zájemcům různého věku o sborovou hudbu. Ti by si v široké nabídce místních sborů dozajista dokázali najít soubor, který by odpovídal jejich hudebnímu vkusu a směřování. Přínos by práce mohla přinést i hudebním nadšencům, kteří by na Jindřichohradecku vyhledávali zajímavý koncertní program. Domnívám se, že v práci je zřetelně vidět že všechny uvedené sbory se aktivně zapojují do místního kulturního života a každoročně koncertně uvádějí řadu náročných, zajímavých i netradičních hudebních děl.

Při zjišťování, jaké sbory na Jindřichohradecku působí, bylo zajímavým zjištěním, že každý místní sbor má své jedinečné zaměření a historická specifika. Díky tomu se soubory navzájem spíše doplňují, než že by si konkurovaly. Svědčí o tom i skutečnost, že spolu jednotlivé sbory často a s oblibou spolupracují.

Provozování hudby a hudební aktivity mají v okrese dlouhou a bohatou minulost a myslím, že se mi podařilo dokázat, že se na ni místním hudebníkům daří úspěšně navazovat. Přeji městu Jindřichův Hradec i celému regionu, aby se na tom ani v budoucnu nic nezměnilo a město se mohlo i nadále chlubit nejen svými přírodními a architektonickými skvosty, ale také nabízet širokou škálu kulturního programu, který oceňují nejen místní obyvatelé, ale i zástupy turistů, jež sem každoročně proudí ze všech koutů České Republiky i zahraničních států.

Seznam použitých informačních zdrojů

Seznam použité literatury:

BARTOŠ, Václav, Jaroslav RAJZÍK a Josef SEKAL. *Hrady a zámky jižních Čech*. 2. vydání. České Budějovice: České Budějovice: Propagační tvorba, 1991. ISBN 80-85386-00-3.

BĚHALOVÁ, Štěpánka a Josef BÖHM. *Jindřichův Hradec: město nad Vajgarem*. Jindřichův Hradec: město Jindřichův Hradec, 2002. ISBN 80-238-9297-5.

DVOŘÁKOVÁ, Jana. *Pěvecké sbory v Jindřichově Hradci*. Č. Budějovice, 2015. diplomová práce (Mgr.). Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Jan Holec.

FISCHEROVÁ, Sabina. *Dětský pěvecký sbor Kvítek při ZUŠ v Dačicích*. České Budějovice, 2016. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Martin Voříšek.

HERGESEL, Vítězslav. *Historie a činnost dětského pěveckého sboru Kvítek Dačice*. Praha, 2018. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Marek Valášek.

Jindřichohradecko. Jindřichův Hradec: Okresní úřad, [1996]. ISBN 80-238-0142-2.

Jindřichův Hradec: město plné zážitků : průvodce městem a regionem Jindřichohradecko. Jindřichův Hradec: Město Jindřichův Hradec, 2015.

JUŘÍK, Pavel. *Domina pánů z Hradce, Slavatů a Czerninů*. 1. vyd. Praha: Libri, 2010. ISBN 978-80-7277-444-9.

KVÍTEK 1998 - 2008: Almanach k 10. výročí pěveckého sboru při ZUŠ Dačice. Vydalo občanské sdružení Kruh přátel Dačického dětského sboru. Dačice, 2008.

MENCLOVÁ, Jiřina: *Pamětní tisk 150. výročí sborového zpěvu v Jindřichově Hradci*, Jindřichův Hradec, 2012

MUK, Jan. *Z hudební minulosti Jindřichova Hradce*. 1940.

NOVA DOMUS 30 let od založení pěveckého sboru ZŠ Štítného 121, Jindřichův Hradec, 2013.

PECKOVÁ, Adéla. *Hudební život města Třeboň od poloviny 20. století*. Praha, 2011. Bakalářská práce. Karlova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Gabriela Kubátová.

SEDLÁČKOVÁ, Ema, Vladimír HYHLÍK a Vladimír FYMAN. *Jindřichův Hradec*. Praha: Odeon, 1974.

SEHNAL, Jiří. *Adam Michna z Otradovic - skladatel*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, Monografie (Univerzita Palackého v Olomouci). ISBN 978-802-4434-353.

SLANINOVÁ, Radka. *Pěvecký sbor Pěslav - Ozvěna*. České Budějovice, 2014. Absolventská práce. Konzervatoř České Budějovice. Vedoucí práce Libuše Drhová.

TICHÁ, Z.: Adam Václav Michna z Otradovic. Praha: Melantrich 1976. ISBN 32-035-76.

Elektronické zdroje:

Centrum Bavaria Bohemia [online]. Copyright © 2019 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.bbkult.net/cz/addresses/67085-dacicky-detsky-sbor-kvitek/>

Český hudební slovník [online]. Copyright © 2005 [cit. 22.06.2020]. Dostupné z: https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2207

ČSÚ. *Český statistický úřad* [online]. Copyright © 2001 [cit. 22.06.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/>

Festivia Chorus [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://www.festivia.cz/>

Gymnázium Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec [online]. Copyright © 2018 [cit. 04.07.2020]. Dostupné z: <https://gvn.cz/>

HRADEC ŽIJE - Interaktivní průvodce pro Jindřichův Hradec [online]. Copyright © 2012 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://hradeczije.cz/>

Chrámový sbor Adama Michny [online]. Copyright © 2015 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <http://sboradamamichny.wz.cz>

Jakoubek [online]. Copyright © 2011 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <https://jakoubek.ymca-jh.cz/>

Jindřichohradecký deník - informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © 2010 [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <https://jindrichohradecky.denik.cz>

Jiří Kolář [online]. Copyright © 2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.jirikolar.cz/narodni-sbornimistrovska-oceneni/cena-frantiska-lyska/>

KD Střelnice [online]. Copyright © 2011 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <http://www.kultura.jh.cz/page/1408/o-nas>

Kulturní centrum Jitka [online]. Copyright © 2006 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://www.kejitka.cz/>

Kulturní spolek Velká Lhota [online]. Copyright © 2020 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://koncerty-velkahlota.estranky.cz>

Kvítek: Dačický dětský sbor [online]. Copyright ©2015 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.kvitek-dacice.cz/>

Městský úřad Jindřichův Hradec [online]. Copyright © 2011 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <http://jh.cz/redakce/>

Muzeum Jindřichohradecka [online]. Copyright © 2014 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://www.mjh.cz/>

Národní sborová databáze [online]. Copyright © 2017 [cit. 14.06.2020]. Dostupné z: <https://www.nbdb.cz/event/default/282?calendar-month=8&calendar-year=2019&do=calendar-getMonth>

Pěslav-Ozvěna [online]. Copyright © 2012 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <https://www.peslav.cz>

Smetana Jindřichův Hradec [online]. Copyright © 2020 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <http://www.smetanajh.com/>

X-TET [online]. Copyright © 2020 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <http://www.x-tet.cz/?cat=7>

YMCA Jindřichův Hradec [online]. Copyright © 2016 [cit. 24.06.2020]. Dostupné z: <https://ymca-jh.cz/o-ymca/>

Zámek Stráž nad Nežárkou [online]. Copyright © 2020 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <https://www.zamekstraz.cz>

ZUŠ Dačice. *Pozvánka na 20. výročí založení pěveckého sboru Kvítek*. In: facebook.com [online]. Copyright © 2018 [cit. 29.06.2020]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/1156990364338310/photos/a.1157001097670570/1898123556891650/>

ZUŠ *Vítězslava Nováka* [online]. Copyright © 2010 [cit. 26.06.2020]. Dostupné z: <http://www.zus-jhradec.cz/obory/hudebni-obor/pevecky-sbor>

ZŠ *Jindřichův Hradec I, Štítného 121* [online]. Copyright © 2018 [cit. 23.06.2020]. Dostupné z: <https://1zsjh.cz/pevecky-sbor/>

Živý Hradec [online]. Copyright © 2020 [cit. 01.07.2020]. Dostupné z: <https://zivyhradec.cz>